Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Октябрьхэ 1921 оной декабрийн 21-нэй гарана | № 99 (13894) | 1975 оной апрелиин 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА кандидадуудые Буряад оромнай дэбжүүлнэ

...ДЫН АЙМАГ: «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗ

...ой соёлой байшанда хүн ...роо сугларба. Эндэ үгэ- ...СФСР-эй Верховно Сове- ...алта үнгэргэхэ Сэлэнгын ...н 806-дахи округhоо де- ...кандидадуудые дэбжүүл- ...н болобо.

...най түрүүлэгшэ С. Ц. ...ов КПСС-эй Зэдын рай- ...эдэхи секретарь С. Б. ...та үгэ үгэнэ. Нүхэр Жар- ...э хэлэхэ зуураа, болохоёо ...оведүүдэй һунгалтын уд- ...тухай хэлээ.

... колхозой түрүүлэгшэ ...магыров үгэ абаад, иигэжэ ...бэ:

— Манай нютагай һунгагшад аймаг доторoo бултанһаа түрүүлэн РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые Сэлэнгын 806-дахи һунгуулиин округhoo дэбжүүлхэ хубида хүртэбэ. Колхознигуудайнгаа үмэнэһөө РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Николаевич Косыгинние** дэбжүүлхые дурадханаб. Нүхэр Амагыровай дурадхалые колхозой һаалиин фермын бригадир Ж. Ч. Жамбалов болон бусад дэмжэһэн байна.

Борьёогой сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. Л. Мурхонов үгэ абажа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо эрхим хонишодой нэгэн **Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловагай** кандидатурые дэбжүүлхые дурадхаба. Нүхэр Цыремпилова 1950 онhoo колхозой хонин ажалда хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта түйладаг болонхой. 1964 онhoo эхилээд, жэл бүри зуун эхэ хонин бүриһөө зууһаа дээшэ хурьга абажа, түлжүүлдэг юм. Социалис Ажалай Геройн нэрэ солодо хүртэнхэй. Ажалша бэрхэ хонишон Октябриин Революциин, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, ВДНХ-гай алтан ба мүнгэн медальнуудаар шагнагдаһан байна. Гомбо-Цырен Гончиковна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Энээнһээ урда тээ нүхэр Цыремпилова РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар хэдэн дахин һунгагдаһан байгаа.

Колхозой нэгэдэхи отделениин зоотехник Г. Ц. Батуев, автомашинын гаражые даагша Д-Г. Б. Цыренов, үнинэй багша Ц. Ц. Сагалеев, ажахын нэгэдэхи отделениин хонин ажалай бригадир В. Р. Дибаев болон бусад һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, нүхэр Цыремпиловагай кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд болохоёо байгаа һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахыень бүхы колхознигуудаа уряалба.

Россин Федерациин Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Сэлэнгын 806-дахи һунгуулиин округhoo депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **А. Н. КОСЫГИНИИЕ**, «Коммунизм» колхозой хонишон **Г-Ц. Г. ЦЫРЕМПИЛОВАЕ** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад батала абаба. Һүүлээрнь һунгалтын урда тээхи окружной суглаанда хабаадаха түлөөлэгшэдые тэдэнэр һунгаа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

МОСКВА

...ябриин революциин ...этэ химическэ заво- ...коммунис ажалай кол- ...эй һунгагшадай суг- болoжо, РСФСР-эй ...но Соведэй депутадта ...адаа нэрлэһэн байна. ...унис ажалай удар- ...эсэгэ ороноо хамгаал- ...уехэ дайнай ветеран, ... В. И. Балашов суг- ... дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ...эй ЦК-гай Политбюро- ...шүүн, СССР-эй оборо- ...инистр, Советскэ Сою- ...аршал Андрей Антоно- ...речкые Ростов-на-Дону ... Пролетарска һунгуу- ...округhoo РСФСР-эй ...но Соведэй депутадта ...дадаар дэбжүүлхые ...аба.

...даан дээрэ үгэ хэлэ- ...нүүд А. А. Гречкын ...атурые халуунаар ...о.

...рей **Антонович Гречко** Пролетарска һунгуу- ...округhoo РСФСР-эй ...но Соведэй депутадта ...дадаар дэбжүүлхэ гэ- ...лаан нэгэн һаналтай- ...тогтооhон байна.

* * *

...химическа заводой хү- ...шэдэй, инженерно- ...ескэ хүдэлмэрилэгшэ- ... алба хаагшадай һун- ... урда тээхи суглаан ... шадархи Калинин- ...ын Калининай нэ- ...э Соёлой ордон соо ... КПСС-эй ЦК-гай По- ...рогой гэшүүн, СССР- ...адын хэрэгүүдэй ми- ... Андрей Андреевич ... Калининградска ...лиин округhoo ...Р-эй Верховно Сове- ...епутадта кандидадаар ...дэ.

...рей **Андреевич Громыко** Калининградска һун- ... округhoo РСФСР- ...ховно Соведэй депу- ...андидадаар дэбжүүл- ... суглаанда хабаадаг- ...н һаналтайгаар тог-...

ЛЕНИНГРАД

«Кировский завод» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан болoжо, слесарь-хабсаргагша М. В. Гусаров үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневые Нарвска һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые коллективэйнгээ үмэнэһөө дурадхаба.

Энэ нэгэдэлэй токарь, Социалис Ажалай Герой Борис Михайлович Воробьев тус округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэрлэгдээ.

Нүхэд **Л. И. Брежневые, Б. М. Воробьевые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар тогтообо.

Адмиралтейскэ нэгэдэлэй коллективэй суглаан болoжо, электро-гагнууршадай бригадир А. Д. Сидоров үгэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Михаил Андреевич Сусловые Октябрьска һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые судна бүтээгшэдэй үмэнэһөө дурадхаа.

Судна хабсаргагшадай бригадир, Социалис Ажалай Герой Николай Фёдорович Ушкалов энэ округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Нүхэд **М. А. Сусловые, Н. Ф. Ушкаловые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаан нэгэн һаналтайгаар тогтооhон байна.

Электронно прибор бүтээдэг «Светлана» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, техникүүдэй ба алба хаагшадай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Андрей Павлович Кириленкые Политехническэ һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые нэгэдэлэй хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Л. Г. Степаненко дурадхаа.

Андрей Павлович Кириленкые Политехническэ һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад тогтообо.

С. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ Балтиин заводой судна бүтээгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан болoжо, Василеостровско һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаа нэрлэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Кирилл Трофимович Мазуровые Россин Федерациин гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлхые токарь Социалис Ажалай Герой А. В. Чуев дурадхаа.

Кирилл Трофимович Мазуровые Василеостровско һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн һаналтайгаар суглаан тогтооhон байна.

РСФСР

АЛТАЙН ХИЗААР

«Сельхозтехникын» Алтайн хизаарай нэгэдэлэй Павловска авто-заһабарилгын заводой соёлой байшан соо олон зоной хабаадалгатай суглаан болoжо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр **Дмитрий Степанович Полянскиие** Павловска һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар тогтоогоо.

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ

«Красный Октябрь» гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан Волгоградтахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ соёлой ордон соо болoжо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **Арвид Янович Пельшиие** Краснооктябрьска һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

КУЙБЫШЕВСКА ОБЛАСТЬ

Автомобиль бүтээгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан Тольятти хотодохи СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Волжско автомобильна заводто болoжо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые** Автозаводско һунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые тогтоогоо.

ПЕНЗИНСКЭ ОБЛАСТЬ

Пензинскэ областиин Нижнеломовско машино-бүтээлгын заводто һунгалтын урда тээхи суглаан болoжо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Фёдор Давыдович Кулаковые** Нижнеломовско һунгуулиин округhoo Россин Федерациин гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

ТУЛЬСКА ОБЛАСТЬ

Тульска областиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Новомосковско химическэ комбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан болoжо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ **Юрий Владимирович Андроповые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн һаналтайгаар тогтоогоо.

УКРАИНЫН ССР

Кировэй нэрэмжэтэ Макеевскэ металлургическа заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан предприятиин соёлой ордон соо болoжо, нүхэд **Л. И. Брежневые,** прокатна станай оператор Социалис Ажалай Герой **Адель Николаевна Литвиненкые** УССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ тогтооhон байна.

Ворошиловградска областиин «Кадиеуголь» гэжэ комбинадай Чеснаковой нэрэмжэтэ уурхайн коллектив нүхэр **Н. В. Подгорные** проходчигуудай бригадир. Социалис Ажалай Герой **Г. А. Мордовцевые** УССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ.

Киевскэ областиин Киево-Святошинско районой «Бучанский» совхозой коллектив **А. Н. Косыгиние,** совхозой отделение эрхилэгшэ, Социалис Ажалай Герой **А. Ф. Шевченкые** республикын Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нэрлэбэ.

Днепродзержинскэ химическэ комбинадай хүдэлмэришэд. инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд. алба хаагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Владимир Васильевич Щербицкиие** Баглейскэ һунгуулиин округhoo УССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

КАЗАХАЙ ССР

Кокчетавска областиин Куйбышевска районой «Червонный» совхоздо һунгалтын урда тээхи суглаан болoжо, нүхэд **Л. И. Брежневые,** совхозой тракторно-тариан ажалай бригадын бригадир Социалис Ажалай Герой **Суюндук Маненович Исмагамбетовые** Казахай ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ тогтоогоо.

Карагандын областиин Сарань хотын «Актасская» уурхайн коллектив нүхэд **Н. В. Подгорные,** уурхайн проходчигуудай бригадир, Социалис Ажалай Герой **В. П. Зименкые** Горняцка һунгуулиин округhoo Казахай ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нэрлэбэ.

«Железобетонстройдеталь» гэжэ трестын түмэр-бетон зүйлнүүдэй хоёрдохи заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан Кустанайн областиин Рудный хотодо болoжо, нүхэд **А. Н. Косыгиние,** тус заводой арматурщица **Г. М. Вовкые** Казахай ССР-эй гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ.

Алма-Атын областиин Балхашска районой барайгаа тарижа ургуулдаг «Бахбахтинский» совхозой коллектив КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Динмухамед Ахмедович Кунаевые** Баканасска һунгуулиин округhoo Казахай ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн һаналтайгаар тогтооhон байна.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай, дайнай үедэ унаһан сэрэгшэдэй бүлэнэрэй ажаһуудалай материальна талые саашадань һайжаруулха тухай тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I, II группын инвалидуудай, мүн тэрэнтэй суг байдаг бүлэнэрэйнь гэшүүдэй, тэрэшэлэн дайнда алуулһан сэрэгшын түлөө пенси абажа байдаг бүлэнэрэй эзэлдэг байрын түлөөһэн хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта тогтоогдоһон хэмжээнһээ 50 процент доогуур байха гэжэ энэ тогтоол дотор хараалагдана. Хэрбээ хэмһээ үлүү 15 дүрбэлжэн метр хүрэтэр талмай үлүү эзэлээд байгаа һаа, дээрэ дурсагдаһан инвалидууд, мүн бүлэнэрынь юрын гурим̧аар түлэхэ юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи, хоёрдохи группын инвалидууд, тэдэнэй бүлэнэрэй суг байдаг гэшүүд, мүн дайнай үедэ унаһан сэрэгшын түлөө пенси абадаг бүлэнэр түлишэ, уһа, газ, электрын элшэ хүсэ хэрэглэһэнэй түлөө тогтоогдоһон түлбэриин 50 процентые түлэхэ юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта врачнуудай үгэһэн рецептнүүдээр эм түлөөһэгүйгөөр үгтэхэ гэжэ тогтоогдобо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай бүхы инвалидуудта городой пассажирска бүхы түхэлэй транспортаар (таксиһаа бэшэниинь), инвалидай ажаһуудаг административна районой хүдөө тосхоной оршом соо ниитэ зоной хэрэглэдэг автомобильна транспортаар (таксиһаа бэшэниинь) түлөөһэгүйгөөр ябаха эрхэ олгогдоо.

Гэхэтэй хамта иимэ юумэ хэхэ шухала гэжэ тогтоогдоо:

Фронт дээрэ алуулһан хүбүүдэй түрэлхидэй тэжээхэ хүнөө алдаад байгаа һаань, пенси олгогдохо. Тиихэдээ энэнь дайнда унаһан сэрэгшын тэдхэмжэдэ байһан гү, али үгыһөөнь дулдыдахагүй;

Дайнда унаһан сэрэгшын бүлын тэжээхэ хүнөө алдаһан байгаа һаань, тэрэнэй абадаг һарын пенсиин эгээн доодо хэмжээе 27 түхэригһөө 33 түхэриг хүрэтэр нэмээхэ;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай III группын хүдэлжэ байһан инвалидта пенси салин хоёройнь һарадаа 300 түхэригһөө дээшэ бэшэ һаань, пенсиинь хүсэдөөр түлэхэ.

Пенсеэр хангаха энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум зохихо Указ гаргаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I группын инвалидые харууһалһан саг тэрэнэй бүлэнэрэй ажалай стажда оруулагдаха байна. Энэ стаж нимэ хүнэй бүлын гэшүүдтэ пенси олгогдохододо тоологдохо юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые өөрынь транспортаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Дайнай инвалидуудые медицинын талаар, протезнэ болон ортопедическэ хэрэгсэлнүүдээр хангалгые һайжаруулха гэжэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа.

Дээрэ дурсагдаһан хүнгэлэлтэ СССР-ые хамгаалхадаа гү, али сэрэгэй албанай бусад үялгануудаа дүүргэжэ байхадаа гү, али фронтдо ябахадаа үбшэлһэн, тэрэшэлэн СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын органуудай начальнигуудай, мүн алба хаагшадай албата үялгаяа дүүргэжэ байхадаа абаһан гэмтэлһээ инвалид болоһон, шархатаһан, бэе муутай болоһон, гэмтэһэн хүнүүдтэ хабаатай.

Сэрэгэй инвалидуудай, дайнда унаһан сэрэгшэдэй бүлэнэрэй ажаһуудалай материальна байдалые саашадань һайжаруулха тухай шиидхэбэри 1975 оной май 1-һээ хүсэндөө орохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«1941—1945 ОНУУДАЙ ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНДА ТУЙЛАГДАҺАН ИЛАЛТЫН ГУШАН ЖЭЛ» ГЭҺЭН ОЙН БАЯРАЙ МЕДАЛЬ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **ингэжэ тогтообо:**

1. 1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнда совет арадай туйлаһан илалтын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медаль бии болгохо.

2. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медаль тухай дүрим батална.

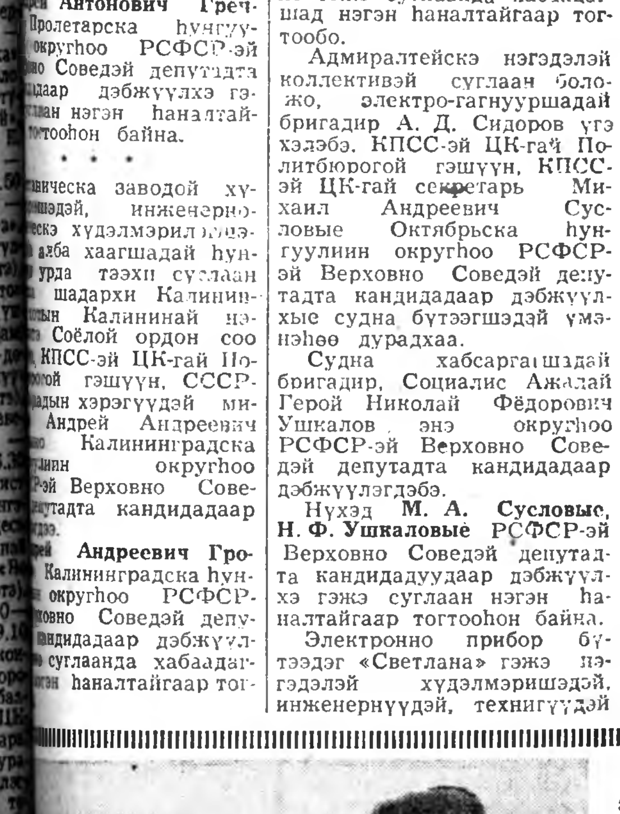
3. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалтын гушан жэл» гэһэн ойн баярай медалиин дүрэ хэлбэрииe батална.

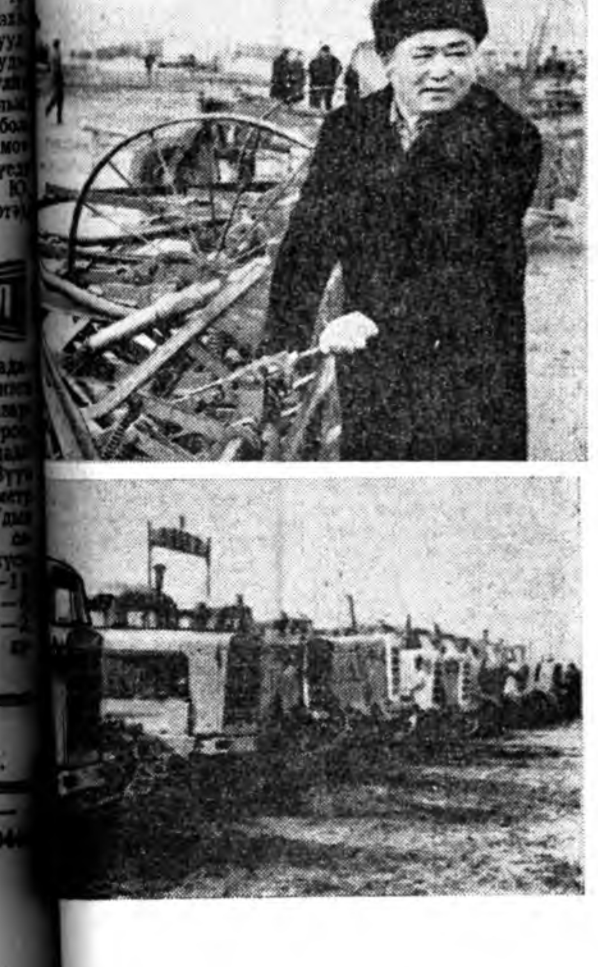
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной апрелиин 25.

МАЙН 1-нэй АЖАЛАЙ ВАХТАДА

ЗОРИЛГОМНАЙ— гектарай 15 центнер

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шанаагай отделениин хээрын станай газаа хүн зон сугларанхай. Шог зугаа, хүхюун энеэдэн. Үни хада уулзаагүй хүнүүд нүхэд ёһоор гэр бүлэ, үри хүүгэд, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэнэ. Хүнгэншье машинанууд, автобусуудшье эндэ олон. Юуб гэхэдэ, Түнхэнэй ажахы бүхэнэй механизаторнууд, инженернүүд, хүтэлбэрилэгшэд Тоорын колхозой механизаторнуудай баян дүршэлтэй танилсаха, табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ талаар хараалагдаһан зорилго тухайгаа хэлсэхэ, хөөрэлдэхэ гэжэ сугларһан байба.

Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хэзээдэшье гарахаар бэлэн болоһон тракторнууд зэлэ татан харагдана. Тэдэ саанахананьзаһабарилгаһаа гараһан плугууд, культиваторнууд, сеялкэнүүд. Түнхэнэй суута механизатор-уралан наринжуулагша Дагба Онгорович Малзуровай бүтээһэн түхеэрэлгэ эндэ харагдаба. Аммиагай уһа тарялангай хүрьһэндэ оруулха энэ түхеэрэлгын эгээ һайниинь юуб гэхэдэ, заводой бүтээһэн «РУМ-3» гэдэг машинын 4—5 халаанда хэхэ хүдэлмэрине нэгэ халаанда бүтээнэ. Энэ түхеэрэлгэдэ тиимэ ехэ орёо оньһон нюуса үгы юм. Хэрэгһээ гараһан хуушан хоёр сеялкэ холбожо, нэгэ рамада оруулагдаһан. Тиин тэрэ рама 3 кубай багтаамжатай цистернэһээ холбогдоно. Энэ цистернэ ороoһоной комбайнай хойнохи хоёр мөөртэй тэргэ дээрэ ашагдаад, трактор һаа шагтагалагдаха юм. Тиихэдэ сеялкэнүүдэй рамануудые холбоһон угольник дээрэ цистернэһээ шлангаар урдажа гараһан аммиагай уһые сэбэрлэхэ шүүр боолтонуудаар бүхэлэгдэһэн. Табин миллиметр бүдүүнтэй хоёр шланг энэ шүүрһээ холбогдожо, хойшоо һунаад, сеялкын сошнигууд дээгүүр хүндэлэн табигдаһан 80 миллиметр үргэнтэй хүнды хоолойдо углагдана. Тиин сеялкын сошник бүхэн дээрэ түмэр хоолойһоонь нүхэ гаргаад, шүрэбтэй боолтоор тэрэ нүхэ таглажархина. Иимэ шүрэбтэй боолтонуудта эрхы хурган шэнги шлангнууд углагдажа, сошнигуудай хоолойгоор доошоо тэрэл сошнигой дискнүүд хүрэтэр һанжана. Хэрбээ нэгэ гектар газарта центнер аммиагай уһа оруулхаяа һанаа һаа, тэрэ шүрэбүүдые мушхажа, үтэгжүүлгын урасхалые нэмээхэш.

Гадна энэ хоёр сеялкэ рамаһаань һалгаажа, хаанашье шэрээд абаашахаар юм. Юуб гэхэдэ, эдэ сеялкэнүүдые холбохо, һугалха шарнир бии. Дагба Онгорович Малзуровай бүтээһэн энэ түхеэрэлгын оньһые ганса Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор Иван Шобоев бэшэ, мүн «Сибиряк» колхозой таряашад баһал өөлэдтөө үргэнөөр хэрэглэжэ байна. Аммиагай уһа хүрьһэндэ оруулха энэ түхеэрэлгые Саянай, Түнхэнэй, Туранай совхозуудай механизаторнууд ехэтэ һонирхожо хараба.

Тоорын колхозой Шанаагай отделениин агроном А. Н. Янданов механизаторнуудайнгаа мүнөө жэлдэ хэхэ, бүтээхэ ажал, зорилгонууд тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Д. Таханов 1975 оной хабарай тарилгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ тухай элидхэхэ зуураа, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ аймагай тарияшадай урда табигдаһан гол зорилгонуудта онсолон тогтоо.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудһаа, хүтэлбэрилэгшэдһөө жэшээ абажа, эгээн найдамгай, һайн механизаторнуудтаа газар хахалуулха, минеральна үтэгжүүлгэ тарялангда оруулха даабари үгэхэ хэрэгтэй, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ, — Хабарай тарилгын хүдэлмэри һайн шанартайгаар, болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэ ганса тарияшад бэшэ, мүн аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, худалдаа наймаанай, медицинын ба соёлой хүдэлмэрилэгшэд хубитаяа оруулха болоно.

Тоорын отделениин түрүү механизатор Сэрэн Лопсонович Мурдонов үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Дэбшэн Гыргенов бидэ хоёр дүрбэдэхи жэлээ газар хахалнабди. Трактористын ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, һайн шанартайгаар газараа элдүүрилээ һаа, тарианай баян ургаса заабол абтадаг. Ушар иимэһээ бидэнэр һайн шанартайгаар ажаллаха гэжэ оролдогшобди.

«Восточные Саяны» колхозой ахамад агроном В. Д. Хамагаев газар элдүүрилгэдэ гэнжэтэ тракторнуудай гол үүргэ дүүргэдэгые онсолон тэмдэглээд, иимэ трактор жолоододог трактористнуудые материальна талаар урмашуулха асуудал табиба. Гадна бүхы машина, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэһэн зорилго табиха зуураа, бүхы тракторнуудаа буураздаа соонь заһабарилха, түлишэ тоһоор хангаха тухай хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин механизаторнуудай хандалгые халуунаар дэмжэжэ, тарялангай гектар бүриһөө 15 центнерһээ бага бэшэ ороoho таряа ургуулжа абаха гэһэн шиидхэбэри батална абаба.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ; ухаалан зохёогшо И. Шобоев; тарилгада гарахаар бэлэн болоһон тракторнууд.

ЮҺЭН ҺАРААР

Дашима Гимниндармаевна Очирова Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын эрхим һаалишадай нэгэн болоно. Һүүлэй 4—5 жэлэй туршада һаалишадай социалис мүрысөөндэ шалгаржа, олон дахин 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые эзэлдэг байгаа.

Ажалай Улаан Тугай орденто һаалишан Д. Г. Очирова һаяхан ажалай ехэ амжалта туйлаһан тухайгаа мэдээсэбэ. Тэрэ һү һааха талаар хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүүргэһэн байна. Түсэбэй ёһоор 1971—1975 онуудта 1932 центнер һү һааха даабаритай байһан һаа, 4 жэл 3 һара соо 1956 центнер сагаан эдеэ абаһан байна.

Энэ жэлэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, үнеэн бүриһөө 3.800 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар Дашима Гимниндармаевна шиидэһэн байгаа. Түрүү һаалишан хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ ябана. Энэ жэлэй түрүүшын квартал соо үнеэн бүриһөө 1.200 килограмм һү абаа.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

ЭРХИМЭЭР АЖАЛЛАХА—МАНАЙ ХАРЮУ

Түрүү механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадагшадай республикынгаа бүхы тарьян ажалда хүдэлэгшэдтэ хандаһан нээмэл бэшэгтэй ехэтэ һонирхон танилсаабди. Энэмнай эгээл хаһа сагтаа болоһон хөөрэлдөөн гэжэ һананаб. Энэ хандалга хадаа манай ажалые бүри эршэдхэнэ, үшөө ехэ амжалта туйлахыемнай уряална гээшэ. Манайшье тракторна бригадын бүхы гэшүүд энэ нээмэл бэшэгтэй ехэл анхаралтай танилсаа, өөһэд өөһэдынгөө һанамжа бодолнуудые хэлсээ.

— Павел Федорович харыш. Байгалай совхозой Еланай тракторно-тарьян ажалай бригада гектарай 23 центнер шэниисэ ургуулха уялга абаад байнал. Бидэ юугээр дутаабибди, туршаад үзэел — гээд зариман дурадхажа байгаа.

Нигэжэ бригадамнай республикын түрүү механизаторнуудай нээмэл бэшэгтэ харюу болгон, өөһэдын дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, хабарайнгаа тарилгада хам орожо эхилээ. Зүгөөр баян ургаса абахын түлөө юу хэжэ байһан тухайгаа хэдэн үгэ хэлэхэ ушартайб.

Манай бригада техникэ заһабарилгада гол анхаралаа хандуулдаг гээшэ. Механизатор бүхэндэ даажа абаһан трактор, машинаяа өөрөө заһабарилдаг юм. Тэрээндэ хэды шэнээн саг соо заһабарилхыень болзор үгтэдэг. Энэ болзор соо шанартай һайнаар заһабарилаад, тусхай комиссида тушааха байна. Механизатор бүхэнэй болзор соогоо, шанартай һайнаар техникэеэ заһабарилхынь тула тэдэнэй хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг. Трактор машинаяа түргэнөөр, һайнаар заһабарилжа, мүрысөөндэ илагшадта мүнгэн шангууд барюулагдадаг, урмашуулгын бусад хэмжээнүүд абтадаг. Жэшээнь, болзорһоо урид техникэеэ заһабарилһан механизаторнууд салин ехэтэй ондоо ажалда ябуулагдана. Нигэжэ манай бригадын механизаторнуудай хүсөөр үнгэрэгшэ үбэл 700 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэһэн байна. Энэ хүдэлмэридэ механизатор бүхэн нэгэ һара соо 200 түхэриг салин абаа. Сеялкэ, плуг, борной гэхэ мэтые заһабарилжа дүүргэһэн механизаторнууд бригадынгаа полевой станай улаан булангай байра барижа эхилээ. Гол ажалһаа сүлөө гараһан механизаторнуудые нигэжэ хүдэлгэхэдэ, совхоздошье, өөһэдтэншье туһатай байна. Урдань заһабарилгаа дүүргэһэн зарим механизаторнууд сүлөө сагаа миил гээдэг байгаа. Мүнөө тингэхэеэ болинхой.

Таряалан, сабшалангаа шиниг нойтоор хангахын тула үбэлэй сагта механизаторнуудайнгаа хүсөөр саһа тогтоохо, тоһо халяаха хүдэлмэри ябуулдагбди. Мүнөө газараа уһалжа эхилээбди. 500 гаран гектар сабшалан уһалагдаа. Гэхэтэй хамта, үтэгжүүлгые тараажа хаяха бэшэ, харин тэрэнние хүрьһэндэ шэнгээн оруулха хэрэгтэй ааб даа. Тинхын тула уһалалга үтэгжүүлгэ хоёроо зэргэ хэнэбди. Газараа уһалһан хойноо үтэгжүүлгэ тараахада, тэрэнь һалхинда хиидэнгүй, хүрьһэндэ даамгайгаар шэнгэн ороно бшуу. Энэ түрүү аргые бидэ энэ хабар лэ хэрэглэхэмнай. Тинхэдэ хартаабха һуулгадаг комбайнда шэнэ түхеэрэлгэ тодхожо, полинуудтаа аммиагай уһа оруулнабди.

120 га газарта суперфосфат, 60 га сабшаланда азотно үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Таряанай полидо 5000 тонно шэбхэ гаргаһан байнабди. Эдэ бүгэдэһөө хаража үзэхэдэ, таряанай газарта дунда зэргээр гектар бүхэндэ 60—80 тонно, сабшалангай га бүридэ 35—40 тонно шэбхэ гаргагдаһан болоно. Мүнөө 500 гаран гектар сабшалан нэгэ дахин уһалагдаад, үтэгжүүлэгдээд байна. Уһалагдадаг таряалангай гектар бүхэндэ 650 кубометр, сабшаланда гектарай 800 кубометр уһан гаргагдаа. Апрелиин тэнгээр түрүүшын, май соо хоёрдохи уһалалга хэгдэдэг юм.

Таряалан, сабшалангаа саг болзор соонь зүбөөр уһалжа, үтэгжүүлжэ шадабал, һайн ургаса абтаха гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тэрэнэй түлөө манайшье бригада шэнэ онол аргануудые хэрэглэн хүдэлнэ гээшэ.

Бидэ үнинһөө хойшо олон жэлэй ногоо таридагбди. Манай бригада 163 га газарта олон жэлэй ногоо таридаг. Мүнөө хабар үшөө 50 га газарта ногооной үрэһэ тарихаар бэлдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэл олон жэлэй ногооной гектар бүриһөө 29—30 центнер хүрэтэр үбһэ хуряагаа һэмди. Гектар бүриһөө 1 центнер олон жэлэй ногооной үрэһэн суглуулагдаа.

Манай тракторно-тарьян ажалай бригада хамта 1540 гектарта шэниисэ таридаг. Нёдондо гандуу уларилтай жэлдэ гектар бүриһөө 12,5 центнер ороохо суглууһан һаа, мүнөө жэлдэ га бүхэнһөө 18 центнер таряа суглуулха уялга абаабди.

Абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын тула газар элдүүрилхэ, үрэһэ тариха бүхы хүдэлмэриие эгээл богони болзорто, агротехническэ зохид саг соонь дүүргэхэ, үрэһэ тарилгын нормо болон тэрэниие хэды шэнээн гүнзэгыдэ тариха заабариие нарнинаар сахижа, поли бүхэнэй хүрьһэнэй шанарые харалсан, технологическа картын ёһоор хүдэлхэбди. Тусхайлбал, 4600 центнер 1-дэхи классай шэниисын үрэһэ бэлдэнхэйбди. Энэмнай мандаа сүм хүрэхэ юм. Харин эртынгээ тарилгые заатагүй майн 11-дэ дүүргээд байха түсэбтэйбди. Эртын паар апрель соо хахалагдажа дүүрэхэ юм. Хабарайна тарьян ажалай бүхы хүдэлмэри майн 25—28 болотор паар хахалалгатаяа дүүргэгдэдэг.

Манай бригада таряа тарихын хажуугаар куузику 55 га, зелёнко 100, кукуруза 250, олон жэлэй ногоо 213 гектар газарта ургуулдаг ба ногооной гурил бэлэдхэдэг гээшэ. Эдэ бүхы хүдэлмэри агротехническэ болзор соонь хэжэ үрдихын тула механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй ба ойлгуулалжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг. Нэгэдэхээр, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөн дэлгэрдэг. Дүршэлтэй механизаторнууд залуушуулаа һургадаг. Мүнөө хабар 11 залуу механизатор сеялкэ болон тракторта хүдэлхэ юм. Энэ талаар 1-дэхи классай механизаторнууд П. Л. Ткачев, И. И. Иванов ба бусад залуушуулда ехэ оролдосотойгоор туһалдаг байна.

Хабарай тарилгын үедэ техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр, һайнаар харууһалжа, һаадгүй хүдэлгэхын тула баһал ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг. Трактор, машинада техническэ харууһа хэхэ, бага зэргэ заһабарилхын тула тэдэниие таряалан дээрэһээ полевой стан гү, али МТМ руу ходо намнахагүй гэжэ нүүдэл мастерскойнуудые ябуулдагбди. Механизаторнуудаа поли дээрэнь эдеэлүүлхын тула һалхинһаа халхалха һарабша, үгышье һаа, нүүдэл вагончигуудые бэлдэдэгбди. Трактор, машинын тоһон, түлишэ хээрэ зээгдэхэ байна. Мүнөөдэр газар хахалжа ябаһан механизатор үглөөдэр хахалха нүхэртөө загуун гаргадаг. Игэхэдэ үглөөдэрынь загуун гаргаа гээшэб гэжэ тракторист трактораа тала дайдаар хии намнахагүй байна. Тарилгын эхилхэлээр түрүүшын арбаад үдэр тон шангаар хүдэлөөд лэ, ажалайнгаа ехэнхиень хэжэрхидэг гээшэбди. Саашадаа ажалайнгаа эршэ бага аалидхан, механизаторнуудаа һубарюулан амаруулдаг заншалтайбди. Игэжэ хүдэлгэхэдэ трактор машинанууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэһэндэл эдлэгдэдэг.

Манай бригада совхозойнгоо тракторно-тарьян ажалай гурбан бригадатай мүрысэдэг юм. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ гурбан бригада ажалайнгаа дүнгүүдые хамталхадаашье манай бригадын урда гараагүй юм һэн. Мүнөөшье жэл урдаа оруулхагүйе оролдохобди. Энэмнай республикын түрүү механизаторнуудай нээмэл бэшэгтэ манай харюу болохо бээзэ. Иимэрхүү зорилгонуудтай, бэлэдхэлтэй хабарайнгаа тарилга эхилбэбди.

П. СЛЕПНЕВ.
Бэшүүрэй совхозой тракторно-тарьян ажалай 4-дэхи бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой.

ДҮРШЭЛ ЕХЭТЭЙ ҮХЭРШЭН

Хори гаран жэлдэ бурууу, хашарагуудые харууһалжа бэлшээн таргалуулжа, баян дүршэлтэй болоһон Михаил Иванович Белобородов Мэдүүнын совхозой малшадай дунда ехэ хүндэтэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүшын үдэрһөө илалта хүрэтэр баруун фронт дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан Михаил Иванович мүнөөшье ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Дүршэл ехэтэй энэ үхэршэн жэл бүри һүрэгүүдээ тууjа холын бэлшээридэ гарадаг. Тиихэдээ 100 үдэрэй туршада үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 100 килограммһаа доошо бэшээр нэмээдэг заншалтай.

Мүнөө энэ үхэршэн эмэ хашарагуудые харууһалжа байна. Һаяар һүрэгөө абажа холын Түрхэлэй бэлшээридэ гараха юм. Даажа абаһан 140 хашарагайнгаа шэгнүүрые зундаа сүүдхэдэ килограммһаа доошо бэшээр нэмээхэ гэһэн уялга тэрэ абаа. Малаа һайнаар таргалуулхын тула тэрэ үглөөнэй 4 часһаа үдэшын 11 час болотор бэлшээдэг дүршэлтэй.

— Зундаа үхэрнүүдээ хорсодо оруулдаггүйбди. Гэһээ тойроод хонодог юм. Үглөөгүүр эртэ, бодожо, һүрэгөө бэлшээридэнь заладагбди, — гэжэ нүхэр Белобородов хөөрэбэ.

Үхэршэдэй зуһаха газарта тэжээлэй дабһан абаашагдаа. Бэлшээриинь хагдан эдэ үдэрнүүдтэ галдагдаһан байна.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үхэршэн М. И. Белобородов хашарагуудайнгаа дунда байна.

Авторай фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЭРХИМҮҮДҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАНА

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгатай танилсажа урмашаһан бүхы совет хүнүүд нэгэн адли һанал бодолтой ажаллана. Партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхыень коммунистнуудые, совет хүн бүхэниие Хандалга уряална.

...Үдэшын 5 час. Халаануудай һэлгэсэлдэхэ үе. Хүнүүд Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа заводой хашаа сооһоо гарана, ороно.

Энэ завод малшадай, механизаторнуудай, мелиораторнуудай байрлаха вагон-гэрнүүдые, хүдөө ажахыда хэрэгтэй модоной рамануудые бүтээн гаргадаг, 1973 онһоо заводой коллектив нүүдэл автомастерскойнуудые гаргажа эхилээ.

Сэлэн-Дүүмын заһабариин-механическа заводой продукци манай республикын колхоз, совхозуудһаа гадна, хүршэ областьнуудай ажахынуудта эльгээгдэнэ. Тиимэһээ заводой ажалшад захилнуудые амжалтатайгаар дүүргэхэеэ оролдоно. Эдэнэр продукци худалдалгаар үнгэрһэн жэлэй түсэбые 102 процент, валовой продукци гаргалгаар 100 процент дүүргээ. Ажалай бүтээсэ нилээдгүй дээшэлбэ.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо 2500 дүрбэлжэн метр талмайтай бэлэдхэлэй цех, 12 автомашинын гараж, 900 дүрбэлжэн метр талмайтай склад, 90 һууритай үхибүүдэй саад баригдаа, Үнгэрһэн жэлдэ зуу гаран бүлэ болбосон түхэлтэй гэр байрануудта нүүгээ. Заводой хүдэлмэришэд партиин уряада анхаралтайгаар хандаба. Тиимэһээ социалис мүрысөөндэ оролсоһон хүн бүхэн даалгагдаһан хүдэлмэридөө ушар ёһо мэдэхээр, ехэ харюусалгатайгаар хандана.

Эд бараа бүтээн гаргаха, худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб Агуухэ Октябриин революциин 58 жэлэй ойн һайндэр болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 800 мянган түхэригэй продукци худалдаха, табан жэлэй хугасаа соо ажалайнгаа бүтээсэ 41 процентээр дээшэлүүлхэ, энэ жэлэйнгээ түсэб декабриин 28-да дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 69 рама, 20 вагон-гэр бүтээхэ. 8900 түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргаха гэжэ заводой коллектив шиидэбэ. Тэдэнэр абаһан уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжотой. Эндэ коммунис ажалай 284 ударник бии. Заводой бүхы коллектив коммунис ажалай хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Ажалай 18 түрүүшүүл өөһэдынгөө табан жэлэй түсэбые дүүргээд, 1976 оной тоосоогоор ажаллажа байна.

Мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэдэй дунда жэшээ абамаар хүнүүд олон. Борис Вячеславович Наймушинай эрхилдэг вагон бүтээдэг цехэй хүдэлмэришэд габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэ цехэй коллектив заводой хүдэлмэришэдэй мүрысөөндэ хододоо түрүү һуури эзэлдэг. Вагон-гэр бүтээгшэд 1974 оной даабариие декабриин 26-да дүүргэһэн, даабариһаа гадуур 19 вагон-гэр гаргаһан байна. Үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ашаар лэ табан жэлэй дүрбэн жэлдэ завод иимэ амжалта туйлаа.

Механическа цехэй слесарь-хабсаргагша В. И. Куракин, тэрэнэй нүхэд табан жэлэй эхинһээ хойшо 3031 рама суглуулаа. Эрхим электро-гагнуурша, цехкомой түрүүлэгшэ П. Г. Мироманов, хэбшэн Т. Попова, шэрдэгшэ Н. Осипова, жолоошон Г. Зарубин гэгшэд эрхим ажалаараа шалгардаг.

Шудхалгын цехэй хэбшэн, Ажалай Улаан Тугай орденто Антонида Иннокентьевна Латыпова, бэлэдхэлэй цехэй слесарь Сергей Дмитриевич Рычихин гэгшэд мүн лэ мүрысөө үүсхэдэг, түрүү зэргэдэ ябадаг хүнүүд юм.

Сэлэн-Дүүмын завод продукци бүтээн гаргаха дүрбэн жэлэйнгээ түсэбые 101,5 процент, тэрэниие худалдаха түсэб 103,8 процент дүүргэһэн.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ заводой урда харюусалгатай зорилгонууд табигданхай: 6 миллион түхэригһөө дээшэ продукци худалдаха, 869 рама, 770 вагон-гэр, 150 нүүдэл мастерской хэхэ ёһотой. Энэмнай продукци гаргаха талаар дүрбэн жэлэй түсэбһөө 303 мянган түхэригөөр, мүн продукци худалдаха талаар 773 мянган түхэригөөр дээшэ болоно. Саашадаа үйлэдбэриин ба байрын гэрэй барилганууд улам үргэдэхэ. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэһэнэй ашаар 59 мянган түхэриг алмагдаха. Сэлэндүүмынхид продукциин үнэ сэн хямдаруулха талаар табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхэ, шэнэ котельнэ, ажаһуудалай байшангуудай блогые ашаглалгада тушааха, поселогто 80 байратай түрүүшын табан дабхар гэр барижа, 1975 ондо ашаглалгада оруулха уялга абаба.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ гээшэ продукциин үнэ сэн хямдаруулха, материал алмаха, арьбалалтын гурим хёрхоор сахиха гэһэн удхатай гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалга соо бэшэгдэнэ. Заводой хүдэлмэришэд эдэ үгэнүүдыень өөһэдынгөө бэелүүлхэ уялга гэжэ тоолоно, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

АМАР МЭНДЭ, ТАЛЫН СЭСЭГҮҮД

ОЧЕРК

Үнгэрэгшэ жэлэй намар һэн. Икадай үндэр хадануудай араһаа үүрэй толоной задаржа эхилэмсээр, үлгэн дэлхэй намжааран, нойһоо һэрибэ хэбэртэй. Хүнтэйн тала дээгүүр үглөөнэй һэрюун һэбшээн һэб-һабхан үлеэжэ, тарган хоолосуудаараа даллажа байһан тарланай поли далай мэтээр долгилно. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Хүнтэйн полевой стандахи комбайн, автомашинануудай ба элдэб онһон техникын мотоорнууд энэ үеэр түршэгэнэжэ, таршаганажа, оршон тойрониие аяар холуур сууряатуулба. Бубей Дармаев, Равиль Мубаракшин, Соёл Задуев, Василий Молонов, Владимир Раднаев болон бусадай комбайнууд добтолгодо ябаһан танкнууд мэтээр тооһо бурьюулан урагшаа шуумайна.

Таряалангай поли дээрэ урид тэмдэглэгдэһэн участогууд бүридөө хүрэжэ зогсоод, комбайнуудайнгаа жатка тааруулан табиһанай удаа түрүүшын комбайнууд таряа сохижо эхилбэ. Эгээн түрүүшээр залуу комбайнер Владимир Раднаевай комбайнай бункер сооһоо алтан шарагал ороо һон автомашинын кузов соо адхаржа захалба.

Хоёр модо тухай тарланай поли соогуур тамаруулаад, гэнтэ Володиин комбайн зогсошобо.

«Юун болобо гээшэб?» — гэжэ комбайнаараа таряа сохижо эхилһэн Бубей Дармаев һанаадхиба. — Түрүүшын үдэрһөө эбдэржэ эхилээ һаа, яахань гээшэб?». Бубейн комбайнаараа хүрэжэ ерэхэдэнь, толгойгоо гаихуулшаһан Володя хүбүүн: «Скоростимни орожо үгэхэеэ болёод байна. Яаха гээшэб?» — гэбэ. Таряа хуряалгын үедэ час, минута бүхэн үнэтэй.

— Яаха юм?! Коробкоёо задалха хэрэгтэй. Түргэнөөр! — гэһэн харюу дуулахадаа, Володя баярлашоо ааб даа.

— Би, нэгэтэ, табан жэлэй саана, — скоростёо «арилгашоод», тухашаран алдаа һэм, — гэжэ Бубей Хуриганович залуу хүбүүнэй һанааень заһаба.

Иимэ бирагүйхэн байдалда ороһон залуу комбайнерта туһалха гэжэ шиидээд байха үедөө Бубей өөрынгөө залуу наһые, механизаторай бэрхэтэйхэн ажалые юундэшьеб эли тодохоноор һанаадхиба...

Тиихэдэ һүрөөтэйхэн 1942 он ябажа байба. Колхозой тракторна бригадын бригадир Г. С. Будаевтай хамта морин тэргэдэ һуужа, Бубей хабарай тарилгада түрүүшынхеэ ошобо.

Нэгэ үндэр добуунай саана зуурандаа гарамсаарһа:

— Полевой стамнай энэ харагдажа байнал даа,— гэжэ бригадир омогорхонгоор Бубейдэ хэлээ бэлэй.

Полевой стан... Хүнтэйн полевой стан тухай дуулаашье һаань, түрүүшынхеэ харахадань, булта һонин шэнгеэр үзэгдэбэ. Ороо һоной тоог дээрэхи гэр байранууд, трактор, машинанууд...

— Шамда туһалагшые асарааб, — гэжэ бригадир тракторист Будажап Сандановта хэлээд, Бубей тээшэ зааба.

Нэгэ һүрсэгэрхэн, туранхай бэетэй хүбүүе харахадаа, тракторист Санданов дурагүйшэг янзатайгаар:

— Һайнта даа, туһалагшые олоһондотнай, — гэжэ енгүүтэйхэнээр харюусаа һэн.

Трактор, машиные жолоодохо тухай бага наһанһаа хойшо боломжолдог Бубей трактористын туһалагша болобоб гэжэ һанахадаа, гүн сэдьхэлһээ баясан зогсолой. Тингээдшье бэлэн бэшэ ажалынь эхилээ.

Комбайнер Бубей Хуриганович Дармаев залуу хүнүүдтэ туһалха, өөрынгөө баян дүй дүршэлые тэдэндэ дамжуулха гэжэ оролдодог зантай хүн юм. Мүнөө нилээд дүршэлтэй болоһон комбайнернууд Равиль Мубаракшин, Василий Молонов, Соёл Задуев болон бусадшье Бубей Дармаевые багшамнай гэжэ тоолодог.

Үнгэрэгшэ 1974 ондо таряа хуряалгаяа саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн комбайнернуудай дунда үргэнөөр дэлгэрбэ. Колхозой суута комбайнер таряа хуряалгаар һүүлэй 10 жэл соо таһалгаряагүйгөөр чемпионой нэрэ сөлөдо хүртэдэг Бубей Дармаев баһал нэгэдэхи һуури эзэлхэ бээзэ гэлдээд нютагайнь зон хэлсэдэг байгаа. Таряа хуряалгын дүн гаргахада, Бубей Дармаевай һурагша Равиль Мубаракшин илалта туйлажа, колхоз соогоо эрхимлээ һэн.

Колхозой таряа хуряалгада түрүү һуури эзэлһэн Равиль Мубаракшинда чемпионой лентэ зүүлгэхэдэнь, Бубей Хуриганович иигэжэ хэлэбэ: «Равиль, шиниингээ амжалтада үнэн зүрхэнһөө баясанаб, амаршалнаб». Бубей Хуриганович тиигэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэй байгаа. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй илалтада өөрынь оруулһан хубита бии бшуу!

Урагшаа һанаатай, залуушуулда зүбшэл заабари үгэдэг тула механизатор Бубей Дармаев колхозойнгоо залуушуулай дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй. Юрэнхыдөө һурган хүмүүжүүлэгшэ тухай хөөрэлдэхэдөө, залуу хүниие мэргэжэлэйнгээ нюусатай танилсуулбал, хэрэг бүтэхэ гэжэ олонхид тоолодог. Зүгөөр Бубей Хуриганович энээн тушаа иигэжэ хэлэнэ: «Һурган хүмүүжүүлэгшэд залуушуулда мэргэжэл шадабаряа дамжуулхаһаа гадна, тэдэнэй хүмүүжүүлэгшэ байха ёһотой гэжэ һанагшаб. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, залуу хүнүүдые коммунизмын хэрэгэй түлөө хододоо тэмсэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй». Энээндэнь нэмэжэ хэлэхэ юумэн үгыл ха.

* * *

...1967 он бэлэй. Бубейн үдэшэ оройхон ээлжээтэ рейсһээ гэртээ ерэхэдэнь, һамганиинь баяртайгаар угтажа:

— Шимнай, баабай, РСФСР-эй габьяата механизатор болобош, Шамайгаа амаршалнабди, — гэбэ.

— Юун, РСФСР гэнэш даа. Зина, намаяа заримдаа баярлуулха гэжэ һанадаг гүш даа? — гэжэ Бубей энеэбхилбэ.

— Лариса-а, тэрэ мүнөөдэрэй газетэ асарал даа, — гэжэ Зинаида Эрдынеевна басагандаа хандаба.

— Бари, унша...

— «Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрхим амжалта туйлаһанайнь түлөө...» гэжэ бэшээтэй байхыень Бубей уншахадаа, «нэрэ зэргэтэй болоходоо ондоо болохо һэн гүб даа? Бубей зандаа байна бээзэб» — гэжэ нэмэбэ.

Нүхэрэйнгөө нэрэ зэргэдэ, магтаалда дурагүйень һайн мэдэдэг Зинаида Эрдынеевна: «Бата-Жаргал, Лариса, Валюхай юумэд бултадаа шиниингээ Улаан-Үдэ, Москва ошоходошни, хормой барилсаад, ходо ябалсадаг болохобди, — гэжэ шоглобо.

Удаадахи рейсдээ гараха путёвко абахаяа үглөөгүүр конторо соо ороходонь, колхозой түрүүлэгшэ Лев Будаевич Раднаев болон бусад эндэ сугларһан хүнүүд Бубей Дармаевай гарыень шангаар адхажа, Россин Федерациин габьяата механизатор гэһэн нэрэ зэргээрнь дашарамдуулан халуунаар амаршалаа бэлэй.

...Он жэлнүүд үнгэрнэ. Бубей Хуриганович убэл, зун илгаагүй — намартаа таряа хуряалгада ябажа, жэлэй бусад сагта автомашина жолоодожо, эсэшэ сусашагүйгөөр ажалладаг байба. «Бубей Дармаевнай эсэхые мэдэдэггүй, ажалдаа дуратай хүн юм даа», — гэжэ нютагайнь зон сэдьхэлээ ханангяар хэлсэдэг һэн.

Тиихэдэ колхозой ажалда хайша хэрэгээр хандагшад: «Ажаллажа ябаг лэ. Коммунист ха юм» гэжэ хэлээ бүлюудэдэг бэлэй. Тэдэнэр тингэжэ хэлэхэдээ, хүн бүхэнэй үнэн сэхэ ажалаар колхозойнь хамтын зөөри арьбадхагдадаг гээд ойлгодоггүй байһанаа гэршэлдэг байгаа ха юм.

Наймадахи табан жэлэй туршада ехэ илалта туйлаһан колхозой эрхим механизатор, коммунист Бубей Дармаевай ажал гүрэн түрын зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэбэ: тэрэнэй үбсүүн дээрэ Ажалай Улаан Тугай орден ялараа бэлэй.

...1973 оной эсэс. Улаан-Үдын оперо ба балетэй театр соо хүн зон дүүрэн. Республикын ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн эндэ боложо байба. Элидхэл, үгэ хэлэлгын һүүлээр ажалай түрүүшүүлдэ орден, медальнууд, үнэтэй бэлэгүүд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдажа эхилбэ.

...Олон жэлэй туршада эрхим һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Бубей Хуриганович Дармаевые Ленинэй орденоор шагнаха гээд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ соносхогдобо. Альга ташалган..

Һаяхан Баргажанай аймагай Баян Гол нютагаар албанай хэрэгээр ошохо саг болобо. Бубей Хуриганович Дармаев колхозойнгоо гаражые даагшаар ажалладаг болоод байба.

— Автомашина, комбайнаа орхижо, ударидахы ажалда оробо ха юмта гэһэншүүгээр дуугархаяа бэйһыем тааһан мэтээр:

— Үгы ааб даа. Минии «Сибиряк» таряа хуряалгадаа бэлэн. Гараж соохи ажалаа хэхэ үедөө комбайнаа заһабарилжа байнаб, — гэжэ хэлэбэ.

Удангүй өөрынгөө газаахи гараж сооһоо шарабтар үнгэтэй, шэнэхэн «Москвич» машинаяа гаргажа, машинаар дүүрэн үхибүүдтээ хамта намайе һуулгаад, Хүнтэй тээшэ үргэн харгыгаар тооһо бурьюулан табилуулба.

Боро голой хүүргэ дээгүүр гарамсаарнай, үзэсхэлэн гоё байгаали бидэнэй урда хизааргүй мэтээр нэмжыбэ.

Бубей Дармаев машина сооһоо гараһаар «Амар мэндэ, түрэл нютагайм сэсэгүүд» гэжэ гансаараа байһан мэтэ шангаханаар дуугарба. Полевой стан хүрэтэр ээйдоо хэдыхэн модон үлэһэн байгаа...

С. ОЧИРОВ.

ПРОПАГАНДИСТЫН ХУБИТА ЕХЭ

«Гипронефтьстрой» филиалай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гурбадахи жэлээ теоретическэ семинарай хэшээлнүүдтэ ябалсана. Энэ семинарые үнинэй, дүй дүршэлтэй пропагандист Михаил Игнатьевич Полозов хүтэлбэрилнэ.

Теоретическэ семинарай хэшээлнүүдтэ хамтадаа 25 хүн ябалсана. Шагнагшадынь гол түлэб дээдэ һургуулитай хүнүүд юм. Тэдэнэр марксизм-ленинизмын зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалхые оролдохоһоо гадуур хэшээл дээрэ ойлгоһон зүйлнүүдээ бодото ажабайдалтай холбохо, ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Юундэб гэхэдэ, пропагандист нүхэр Полозов экономическа болон теоретическэ орёо асуудалнуудые тайлбарилхадаа тиимэ зорилго шагнагшадай урда табидаг байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн, экономико хүтэлбэрилгые нарижуулха асуудалнуудта хэшээлнүүд дээрэ ехэ анхарал хандуулагдана. Ушар тиимэһээ темэ бүхэниие шагнагшада даалгажа, тэдэнэй хэһэн элидхэлнүүд болон рефератуудые семинарска хэшээлнүүд дээрээ зүбшэн хэлсэдэг байна. Олонхи ушарта пропагандист өөрөө шухала асуудалнуудаар лекци уншадаг.

Пропагандистын ажалые сэгнэхын тула тэрэнэй теоретическэ, методическа бэлэдхэлые хараадаа абахаһаа гадна политическэ һуралсалай ашаг үрые хараха уялгатайбди. Юрэнхыдөө манай филиалай хүдэлмэрилэгшэд политическэ һуралсалай программа соо заагдаһан литература гүнзэгыгөөр шудална. Энээнһээ уламжалан филиалай хүдэлмэриин дүнгүүд һүүлэй жэлнүүдтэ һайжараа. Проектнэ болон бусад хүдэлмэринүүдтэ хабаатай асуудалнууд һайнаар, технико-экономическа дүнгүүдынь наринаар тоологдожо, шиидхэгдэдэг болоо. Коллектив дотор һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, манай филиалай 72 хүдэлмэрилэгшэдэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Филиалай коллектив түсэбтэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай, байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр, манай «Гипронефтьстрой» филиал социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, промышленна барилгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Ажалай энэ амжалтада пропагандист Михаил Игнатьевич Полозовой оруулһан хубита нилээд ехэ гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Н. ДУГАРОВА,
«Гипронефтьстрой» филиалай хүдэлмэрилэгшэ.

РОССИН НАЙДАМТАЙ ДОРЮУН АЛХАМ

РСФСР-эй промышленностиин 1975 оной нэгэдэхи кварталай Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

...бэтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын тула социалис уялгануудаа бэелүүлэн, Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд гол зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха талаар ...кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ гэжэ РСФСР-эй Центральна статистическэ управлени мэдээсэнэ.

...ондо жэлэй нэгэдэхи кварталайхитай сасуулхада, промышленна үйлэдбэриин ...оон — 7,1 процентээр, ...ай бүтээсэ 6 процентээр ...ээ. Ажалай бүтээсэ ...үүлһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 85 процентнь абтаһан ... Олзо оршо 8 процентээр ехэ болоо.

Промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринууд продукци үйлэдбэрилгэеэ ехэдхээ гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 5, түлишын промышленность — 8, хара ба үнгэтэ металлурги — 6, химическэ ба нефтехимическэ промышленность — 11, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 11, модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-саарһанай промышленность — 5, барилгын материалнуудай промышленность — 6, хүнгэн промышленность — 4, эдеэ хоолой промышленность—3 процентээр, соёлой-ажаһуудал хангалгын, ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 10 процентээр ургаһан байна.

РСФСР-эй промышленна бүхы министерствэнүүд, Москва болон Ленинград хотонуудай, бүхы областьнуудай, хизаарнуудай, автономито р е с п у б л и к а нуудай (Тамбовско областиие оруулалсангүй) промышленность продукци худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые дүүргээ.

1974 оной нэгэдэхи кварталайхитай сасуулхада, үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 9 миллиард киловатт-часаар, нефть (газай конденсат оруулалсан) — 7,4 миллион тонноор, газ — 4,5 миллиард кубическа метрээр, шулуу нүүрһэн — 2,1 миллион тонноор, булад — 1,1 миллион тонноор, түмэрэй руда — 1,9 миллион тонноор, минеральна үтэгжүүлгэнүүд (условно единицээр) — 1,3 миллион тонноор, автопокрышканууд — 0,9 миллионоор, металл отолдог станогууд — 25,8 миллион түхэригөөр, приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба эдэнэй запас частьнууд— 59,5 миллион түхэригөөр, автомобильнууд — 36 мянгаар, тракторнууд — 1,9 мянгаар, хүдөө ажахын машинанууд — 33,6 миллион түхэригөөр, целлюлозо — 102,6 мянган тонноор, саарһан — 32,3 мянган тонноор, һайн шанартай амһартанууд (шэлээр ба хрусталяар хэгдэһэн) — 8,1 миллион түхэригөөр, телевизорнүүд — 70,4 мянгаар, холодильнигууд — 15,2 мянгаар, мебель — 44,8 миллион түхэригөөр. Бусад зүйлэй продукци үйлэдбэрилгэ мүн лэ ехэдхэгдэһэн байна.

Промышленностиин бүхы дээрээ кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээшье һаань, хэдэ хэдэн үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд, предприятинууд продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба нөөсэ баялигуудые бии болгохо талаар тогтоогдоһон даабаринуудаа дүүргээгүй.

Үйлэдбэрез саашадань һайжаруулхын, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхын тула үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ушаржа байһан дутуу дундануудаа зайсуулха, бии байгаа арга нөөсэнүүдээ бүрин хүсэдөөр ашаглаха байна.

(ТАСС).

ҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ...ЛААНИИЕ БЭЛДЭХЭ ТУХАЙ

...Москва хотодо ...СР-эй научно-педагогическа бүлгэмэй түбэй советэй IV пленум болоо. Тэ... зэргэшүүлэгдэн, ...ы эрдэмэй һургуули ...ческэ мэргэжэлэй һу... хоёрой нэгэ үг зорил... холбоон» гэһэн темээр ...ссин научно-практическа ...түрүүшын конференци ...даа.

...ртэд, бүлгэмэй түбэй ... гэшүүд, промыш... предприятинуудай, ...нуудай хүтэлбэрилэг... ажалай түрүүшүүл, ... Федерациин техни... мэргэжэлэй һуралса... хүдэлмэрилэгшэд тэрэ ... дээрэ дүй дүршэлөө ...уулаһан. техническэ ... эрдэм олгодог училищи... ...дые саашадань хүг... арга боломжонууд ту... ...өөрэлдөө.

...учно-практическа ту... ...ын конференци хадаа ...нис хүмүүжүүлгэ, ...эл шэлүүлжэ һургал... ...рхы эрдэмэй, юрэнхы... ...ческэ ба мэргэжэлэйнь ...эриин һуралсалай ...ууды заалга — иимэ ... секцитэй байгаа. Эдэ ...ууд дээрэ ПТУ-нуу... багшанарай, мастернуу... ...ршэл зүбшэн хэлсэг... ... тобшолол хэгдээ. ...ы болон техническэ ...элэй һуралсалнуудай ...аан тухай асуудал шэн... ... эрдэмтэд, методист... ...шинүүдэй хүдэлмэри... ...бхитэйгээр хабаадаа.

...СС-эй XXIV съездын ...эбэриин ёһоор юрэн... ...а эрдэм болон тех... ... мэргэжэл хоёрой ...дэһэн дээрэ училищи... ...а мэргэжэнги хүдэл... ...дые бэлдэлгын шана... дээшэлүүлхэ тухай» гэ... ...ээр РСФСР-эй Ми... ...дэй Соведэй Тех... ... мэргэжэлэй һурал... ...илдэг гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. Л. Ка... элидхэл һонин бай...

...С-эй XXIV съездын ...эри бэелүүлэн, Рос... ...едерациин техническэ ... эрхилхэ талаар гү... ...үсэбтэ ажал ябуулга ...артийна болон совет ...ай хүтэлбэри доро. ...туһаламжаар нилээд ...иеэ һайжаруулаа.

...хи табан жэлэй ту... ... гурбан жэл соо ... ПТУ-нууд 3 мил... ...0 мянган хүдэлмэри... ...олдэжэ, арадай ажа... ...ээгээ. Энэ тоо хадаа табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа 141 мянган хүдэлмэришэнөөр олон болоно.

Мүнөө үедэ Россин Федераци дотор 3.515 ПТУ 1,6 миллион хүбүүд, басагадые һургажа байдаг. Тиихэдэ техническэ мэргэжэлтэй болгохынгоо хажуугаар дунда эрдэм олгодог училищиин тоо олошорно. 1974 оной январиин 1-нэй мэдээнэй ёһоор тэдэнэй тоо 1971 онойхиһоо гурба дахин, һурагшадынь дүрбэ дахин олошороо.

Бүхы дээрээ юһэдэхи табан жэлэй үедэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудта юһэн миллион хүдэлмэришэн бэлдэгдэхэ хараатай. Тэрэ тоодо Россин Федерацида 5 миллион 431 хүдэлмэришэн бэлдэгдэхэ, харин дунда эрдэм олгодог ПТУ-нууд 5 шахуу дахин, һурагшадайнь тоо 6,6 дахин олон болохо.

Мүн баһа дунда һургуули дүүргэжэ гарагшадай дундаһаа хүдэлмэришэдые бэлдэдэг техническэ училищи 2.5 дахин олошорхо. Тиимэ болохолоороо, РСФСР-эй училищинуудай 62 процентнь дунда эрдэмтэй хүдэлмэришэдые бэлдэдэг болохо юм.

Манай республикыешье абажа харабал, техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри жэл бүри һайжаруулагдана. Буряадай АССР-тэ 33 ПТУ бии, тэдэнэй найманиинь хүдэлмэришын мэргэжэл олгохоһоо гадна, дунда эрдэмтэй болгодог. Мүнөө үедэ 11 мянган залуушуул ПТУ-нуудта һуража байна.

Научно-практическа конференци дээрэ манай республикын түлөөлэгшэдэй элидхэл шагнахада һонин байгаа. Жэшээнь, мэргэжэлэй болон ниитын удхатай предмедүүдые зааха асуудалаар хүдэлһэн секци дээрэ Улаан-Үдын 2-дохи ПТУ-гай багша Л. А. Андрейчук өөрынгөө хүдэлмэриин дүршэл тухай һонин элидхэл хээ.

Училищинуудай үйлэдбэриин, һуралсалай багшанар, мастернууд мүнөө үедэ юрэнхы дунда эрдэм техническэ мэргэжэлэй һуралсал хоёрой нягта холбоон тухай асуудалые шиидхэжэ байнхай. Энээниие зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ научно-педагогическа бүлгэмэй республиканска болон областной таһагууд, техническэ мэргэжэлэй һуралсалай талаар бии болгогдоһон хэлтэсүүд хабаадажа, хүдэлмэриеэ ябуулхадаа, научна эмхи зургаануудта, дээдэ һургуулинуудта түшэглэнэ. Мүн энэ хэрэгтэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай управлени шадар ниитын үүсхэлээр бии болгогдоһон психолого-педагогическа лабораторинууд, ниитын университедүүд оролсодог. Жэшээнь, научно-педагогическа эрдэм дэлгэрүүлдэг Улаан-Үдын ниитын университедэй дэргэдэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай хэлтэс бии юм. Харин РСФСР-эй научно-педагогическа бүлгэмэй түбэй соведэй дэргэдэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай асуудал шэнжэлхэ институт ниитын үүсхэлээр бии болгогдоод, хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна.

Арадай гэгээрэлые болон техническэ мэргэжэлэй һуралсалые саашадань хүгжөөхэ асуудалаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриие, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй т о г т о о л н у у д ые, РСФСР-эй Верховно Соведэй VII сессиин материалнуудые саг үргэлжэ шудалха, олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгые һайнаар эрхилхыень РСФСР-эй научно-педагогическа бүлгэмэй түбэй соведэй пленум өөрынгөө организацинуудые уялгалаа. Тиихэдээ хүдэлмэриингөө онол аргануудые саг үргэлжэ һайжаруулжа байха. ПТУ-нуудай һурагшадые һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл шэнжэлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулһан байна.

РСФСР-эй научно-педагогическа бүлгэмэй бүхы гэшүүд, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, үргэн ниитэ зон манай ороной баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин залуу халаание һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар түрэл партиингаа, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха бэзэ гэжэ пленумэй болон научно-практическа конференцидэ хабаадагшад этигэжэ байһанаа мэдүүлээ һэн.

М. МАНГАДАЕВ,
РСФСР-эй научно-педагогическа бүлгэмэй Буряадай таһагай түрүүлэгшэ.

Норжома Путункеева үндэр наһатай боложо, пенсидэ гараһаар үнинэй юм. Тиигэбэшье хамтын мал ажалда хүдэлжэ ябаһаар. «Амархаар сагтнай болоо бэшэ аал?» гээд нютагайнгаа хүнүүдэй асуухада;

— Хүл дээрээ ябаһан сагтаа хүдэлхэһөө һайн юун байхаб даа. Бэемни элүүр энхэ, колхозойнгоо малда ябалсахал байхаб. Хайнаг үнеэдые һааха, харууһалха шадалтайб, — гэжэ Норжома Путункеева харюусадаг заншалтай.

Энэ нүхэр холын Сорог нютагай «50 лет Октября» колхозой мал ажалда бүхы наһаараа хүдэлжэ, ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй хэдэн жэлдэ хайнагуудай фермэдэ хүдэлнэ.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

1974 ондо гунжан хайнаг бүриһөө 700-гаад килограмм һү һаажа, колхоз соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ. «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хоёр тэмдэгээр түрүү һаалишан шагнагдаа. Энэ нүхэртэ һаяхан «Ажалай ветеран» гэһэн медаль барюулагдаба.

Норжома Путункеева үшөө ажаллаһаар. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүри һайн амжалта туйлаха зорилготой.

Зураг дээрэ: Н. Путункеева.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.
Ахын аймаг.

УЛААН-ҮДЭ станциин локомотивна депогой жэжэ хэрэгсэлнүүдэй цехтэ токарь Ю. П. Зубков, депогой ахалагша инженер А. С. Теплыгин, слесарь И. С. Зарубин гэгшэд (зураг дээрэ) арадай хинагшадаар һунгагданхай. Арадай хинагшад хүдэлмэриеэ цехэй партийна организацитай хамта түсэблэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

...гай соёлшод зүбшэбэ

...Петропавловска ... Зэдын аймагай ... семинар болобо. ...байшангай, клубай ...отекэнүүдэй хүдэл... ...шэд нэгэдэхи квар... хайшан гэжэ хүдэлһэ... ...бшалдажэ, хоёрдохи ... юу хэхэ байһанаа ... байна. ... дээрэ ажаһуухын түлөө» — иимэ гаршагтай тематическа үдэшэнүүд мүнөө үнгэргэгдэнэ. Теэд сценариинь хайшан гэжэ зохёохоб? Энэ асуудалаар Буряадай АССР-эй соёлой министерствын түлөөлэгшэ М. Ж. Дмитриева хөөрэлдөө хэжэ, зүбшэл заабари үгэһэн байна.

В. БАШАРОВ.

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ

БУРЯАДАЙ МАТРОСОВ

Милитарис Японие бута сохилсоһон баатар сэрэгшэдэй дунда Буряадай хүбүүд ябалсаһан юм. Тэдэнэй нэгэн — Үнгын үрэжэлтэ талын хүбүүн Иннокентий Баторов болоно. Хайлар хото шадар тэрэ Александр Матросовой баатаршалга дабтаһан.

Танк буудагша ефрейтор Алексей Налепо Забайкалиин фронтын сэрэгэй газетэдэ 1945 ондо иигэжэ бэшээ бэлэй: «Манай ротодо И. Баторов хоёр жэлһээ үлүү алба хэһэн юм. Ёһотой коммунистын, совет сэрэгшын нэрые ходо хүндэлжэ ябадаг байгаа. Ротодоо агитатор байхаһаа гадна, ханын газетэ гаргагша һэн. Сэрэгшын уялга саг дарыдань дүүргэжэ, журамай талаар Иннокентий Николаевич бусад сэрэгшэдтэ үльгэр жэшээ харуулдаг байгаа...»

Иннокентий хододоо тиимэ ябаа. Бага наһанһаа һүбэлгэн ухаансар, үгэ зугаа дутаахагүй, үетэн нүхэдтэйгөө үгэеэ ойлголсоһон лэ байха. Түрэлхидтөө хамһалсажа, колхоздоо хүдэлжэ, эрдэм һургуулитай болохые оролдожо ябаа. Нютагтаа һургуули дүүргэжэ, Улаан-Үдын багшанарай училищида һурахаа ороо һэн. Үхибүүдтэ дуратай һэн тула багша болохые сэдьхэжэ ябаа. Училищиин һүүлээр Улаан-Үдын 66-дахи һургуулида багшалжа байхадань дайн эхилбэ. «Фронтдо ошохо ёһотойб!» — иигэжэ тэрэ шиидэһэн байгаа. Һургуулиин саарһан дансада иигэжэ бэшээтэй: «Баторов Иннокентий Николаевич РККА-да алба хэхээ ошохонь, тиимэһээ 1941 оной июлиин 26-да ажалһаань сүлөөлхэ». Энэ үедэ тэрэнэй эсэгэ Николай Яковлевич баруун фронтдо һэн.

Дайнай баатарай эдир наһан тэрэ үеын залуушуулай ажабайдалда тон адлирхуу байгаа. Эхэ оронтойгоо хамта хүгжэжэ, хүдэржэжэ ябаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай туршада 1200 совет сэрэгшэд дайсанай дот, дзодой амбразурые бэеэрээ халхалһан юм. Командирай захиралтаар бэшэ, харин өөрынгөө һэшхэлээр урагшаа дабшажа, дайшалхы нүхэдөө абархын тула, сэрэгшэдэй урагшатайгаар добтолон орохын тула амиа наһаяа үгэдэг байгаа. Эхэ орон, социалис байгуулалта, эрхэ сүлөө, зол жаргал гэһэн нангин үгэнүүдтэй тэдэнэй баатаршалга нягта холбоотой бшуу.

Баруун фронтдо Кеша дайнай һүүл багта ороо һэн. Эсэгынгээ баатарай үхэлөөр алдалан унахада хүбүүнэй зориг эрмэлзэл илангаяа хурсадажа, фронт эльгээхыень хэды дахин гүйһан байха. Дайшалхы түрүү зэргэдэ тэрэ удаан ябаагүй. Шархатажа, госпитальдо оробо. Иимэ түргөөр дайшалхы зэргэһээ гарашаханьхарамтай байгаа бэлэй. Исаак гэжэ үеэлэнь нэгэтэ госпитальдо орожо, тэрэнэй алба хэдэг частиие Алас-Дурна зүг абаашахань, баг саахада, Японтой дайн болохо юм ха гэжэ мэдүүлбэ. Саашадаа һанаа амархан хэбтэжэ шадабагүй. Нэгэтэ госпитальһоо һэмээхэн тэрьедэжэ, өөрынгөө частиие хүсэжэ ошоо һэн.

Забайкалиин фронтын сэрэгшэд Японой хилын бэхилэлтые зада һамна сохижо, Манчжуриин сүл губи руу сүмэрэн оробо. Хайшаашье хара — элһэн губи зэрэлгээтэжэ, ойро тойрон уһаншье байхагүй. Бүри саанань Ехэ-Хинганай шэлэнүүд дабхаряатан харагдана. Эдэ шэлэнүүдые дабажа гарахын тула Хайларай бэхилэлтые һамна сохихо ёһотой байгаа. Гүбээнүүд доогуур агы нүхэнүүдые үрэмдэжэ оронхой, түмэр бетоноор бүхэлэлтэ хэнхэй, газар дороһоо тоогүй олон буунуудай сэмгэнүүдые ёдолзуулжа, галта һомонуудые шэдэлүүлжэ байгаа ха юм. Эндэ зургаан мянган сэрэгтэй дайсанай гарнизон эшээлһэн гэхэ, Дайсаниие тэндэһээнь хобхо сохижо гаргаха гэһэн зорилго манай командовани табиһан юм.

Капитан Халиковай рото танкнуудай ябахын аргагүйгөөр малтагдаһан хоёр агы нүхэ гаталжа гараад, гүбээ дээрэхи дайсанай бэхилэлтые абаха зорилготой добтолбо. Теэд хайшан гэжэ урагшаа ябахаб? Гүбээгэй нэгэ нүхэнһөө пулемедой сэмгэн ёдогоножо, галта һомонуудые таһалгаряагүй шэдэлүүлхэ юм. Тэрэ пулемедые һалгааха гэһэн захиралта взводой командир лейтенант Барский үгэбэ. Манай сэрэгшэдэй хойно, налюур газарта танкнууд зэргэлжэ зогсонхой, добтолгодо орохоо хүлеэнэ. Хаанашьеб даа үхэр буугай, һүрөөтэй шанга абяан дуулдаха юм.

«Нэгэ бага хүлеэжэ байгты» гэжэ Иннокентий нүхэдтөө хэлээд, гүбээ өөдэ мүлхижэ оробо. Дайсанда харагдангүй, хажуу талаһаань орохо гэһэн зорилго табиһан байгаа. Расчедой командир Налепо дайшалхы нүхэрөө халхалжа, дайсанай пулеметчигой шэбээлһэн газар тээшэ буудана. Баторов дайсанай додто хүрэжэ, бэхилэгдэмэл «ама» рууньграната шэдэжэрхибэ. Газар доро нэгэ юумэнэй тэһэрхэ дуулдажа, уданшьегүй бөөн хара утаан амбразураар бушхан гараба. Тиигэжэ дот абяагүй болоо һэн.

Манай сэрэгшэд тэрэ дары бодожо, нүхэн дээгүүр табигдаһан дугынуудаар гүйлдэн гараад, урагшаа дабшаба. Энэ үедэ дайсанай хоёрдохи дотһоо пулемет таршаганажа, манай сэрэгшэдые урагшань ябуулбагүй. Иннокентий олон юумэ бодожо байгаагүй, тэрэ дот тээшэ мүн баһа хажуу талаһаань мүлхижэ ошобо. Дүтэлхэтэйгөө зэргэ шууд халта үндыжэ гранатаяа шэдэжэрхибэ. Дот тэһэржэ, пулемедшье һалаба хэбэртэй. Тиихэдэнь манайхид дахин урагшаа добтолбо. Энэ үедэ дайсанай гурбадахи дотһоо һомон шэдэлжэ захалба. Яахаб, юу хэхэб? Тиихэдэ Иннокентий нүхэдһөө нилээд урда гаранхай ябана. «Хэн урда ябанаб?» гэжэ ротын командир капитан Халиков һураба. «Ротымнай парторг Баторов!» гэжэ сэрэгшэд харюусаба. «Кеша, бэрхэл байнаш даа!» гэжэ командир һүхирбэ. Халиков бодолгото боложо, зэлжээтэ добтолгын урда тээ партийна суглаа үнгэргэһые һанажа, дайшалхы нүхэрэйнь шэг шарай харагдахадал болобо. «Дайсанай пулемедые һалгааха!» гэжэ капитан захирба.

Командирай захиралта И. Баторовта хүрөөгүй һэн. Юуб гэхэдэ, тэрэ дан холо орошоһон байгаа. Дайсанай һомон тэгшэ газарта хэбтэһэн нүхэдыень хиргажа байна. Кеша автомадаа шэрэһэн зандаа дот тээшэ мүлхинэ. Автомадаар дотые һалгаахагүйш. Гранаташье дууһанхай. «Юу хэхэб, яахаб?» гэхэ мэтын олон юумэ тэрэ бодоогүй. Додто хүрэхэтээ хамта дайсанай амбразурые бэеэрээ халхалан хэбтэшэбэ. Саг зуура аали номгон байдал болоходол гэхэ юм. Тэрүү тэрэ шэлэ гүбээнүүдшье гайхалдажа, гэдэргээ сухарихадал болобо. Тиин «ура-а!» хашхараан гэнтэ соностожо, манай рото добтолгодо орожо, дайсаниие тэрэ гүбээһээ хобхо сохижо гаргаба.

Дивизиин газетэ тэрэ үедэ иигэжэ бэшээ һэн: «Буряад арадай хүбүүн Иннокентий Баторовай баатаршалга сэрэгшэ бүхэндэ үльгэр жэшээ боложо үгөө бэлэй. Эхэ орондоо хэлбэришэгүй халуун дуратай, сэрэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэдээ үнэн сэхэ байһанай гэршэ мүн». Сугтаа дайлалдаһан нүхэдынь эжыдэнь, Аграфена Михайловнада бэшэг эльгээхэдээ, иигэжэ бэшэһэн байна: «Танай хүбүүнэй баатаршалгые үндэрөөр сэгнэжэ ябахабди. Иннокентий Баторовай баатаршалга манай ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдар габьяада нэмэри боложо ороно. Александр Матросовой баатаршалга дабтаа. Эхэ оронойнгоо түлөө, арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө дайшалхы тангаригаа дүүргэжэ, ами наһаяа гамнангүй дайлалдаа».

Иннокентий Баторовые Хайлар хото шадар хүдөөлһэн юм. Эрхэ сүлөөгэй түлөө баатарай үхэлөөр алдалан унаһан совет сэрэгшэдэй хүүр дээрэ хүшөө-обелиск бодхоогдонхой. Шулуун хүрэг дээрэнь — иигэжэ һиилэгдэн бэшэгдэнхэй: «Япон милитаристнуудые бута сохиһон совет сэрэгшэдтэ хэтэ мүнхын алдар соло». Тэдэнэй дунда буряад хүбүүн Иннокентий Баторов мүнхэ нойроор пойрсоно.

П. НАТАЕВ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинын компартиин зэргэ ургана

ТАСС

Байгша оной январиин 1-дэ Аргентинын Коммунис парти 138 мянга шахуу гэшүүнтэй байһан юм. Гадна, 58 мянга шахуу хүн коммунис залуушуулай федерацида тоологдоно.

КПА-гай ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, КПА-гай ЦК-гай секретарь Атос Фава эдэ баримтануудые дурдан харуулаа. Мүнөө ороной ехэ ехэ предприятинуудта, эмхи зургаануудта партийна организацинууд бии юм гээд «Партиин эмхидхэлэй агууехэ зорилгонууд» гэһэн статья соогоо тэрэ бэшэнэ. Хүдэлмэришэн анги хадаа партиин үндэһэ һуури болоно. Партиин хархис үзэлтэй хүтэлбэрилэгшэдһөө тараһан һалажа байһан перонистнуудай ашаар һүүлэй үедэ Компартиин зэргэ гол түлэб нэмэһэн байна гээд статьягай автор тэмдэглэнэ.

ТОБШОХОНООР

Европодохи аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной түлөө тэмсэгшэ ниитын хүсэнүүдэй Брюссельдэ чээглэхэеэ байгаа хоёрдохи Ассамблейдэ Берлинэй «Националь-Цайтунг» газетын шэнжэлэл зорюулагдаба.

Латинин Америкын оронууд дотор Америкые буруушааһан һанал бодол улам үргэнөөр дэлгэржэ байнхай гэжэ Болгариин «Работническо дело» гэжэ газетын редакционно статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

...ЛИН

...ПГ-гэй ЦК-гай, ГДР-эй ...тельствын шиидхэбэри

ТАСС

...5 оной Майн 9-нэй ... ГДР-эй ажалшад гү... ...гөө һайндэр болгон ...эхэ юм гэжэ СЕПГ-... ГДР-эй Гүрэнэй Со... Министрнүүдэй Совет ... шиидхэбэри абаа. ... ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан түүхэтэ илалтын, фашизмһаа арадуудые шэн зоригто Совет Армиин ба тэрэнэй союзнигуудай сүлөөлһөөр 30 жэлэй ой уласхоорондын ехэ удха шанартай байна гээд энэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

...уехэ Илалтын хүндэлэлдэ

...ОН. Гурбадахи Украинска фронтын гаталан даба... ...ар национальна ...э үнгэргэхые Болгари... ...идхэгдээ. Хэдэн зуу... ...ган хүн майн 2-то ... эстафетэдэ хабаадаха ...

...ЛИН. Фашизмые ила... ...0 жэлэй ойдо үргэ... ...дхэл хэгдэнэ. Совет ... агууехэ баатаршал... ... хөөрэһэн совет ...олшодой шэнэ зо... ... Берлинэй уласхоо... ...юмуудай магазин ...даанда гаргагдаа.

КОПЕНГАГЕН. Фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Копенгагендахи Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй музей соо болобо.

БРАЗИЛИ. Гитлеровскэ Германиие һамна бута сохиһ илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулжа, депутадуудай палатын ба федеральна сенадай гэшүүдэй хамтын баярай суглаае майн 9-дэ үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри Бразилиин национальна конгресс (парламент) гаргаба.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

НЬЮ-ЙОРК

Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө

ТАСС

СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай шахардуу байдалые саашадань һуларуулга бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ шухала удха шанартай байна гээд Америкын баруун эрьедэхи портнуудай ашаа тээгшэдэй, складуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзай съезд дээрэ абтаһан тусхай мэдүүлгэ дотор тэмдэглэнэ.

Профсоюзай ЦК-гай секретарь Г. А. Олешкевич түрүүтэй Советскэ Союзай далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэришэдэй профсоюзай делегаци Канадын Ванкувер хотодо болоһон съездэ хабаадаба.

НЬЮ-ЙОРК

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор тэндэ эмхи гуримгүй байдал һүжэржэ үргэлжэлһөөр. Тхиеугай орондо «президентын» тушаал дааһан Чан Ван Хыонг өөрыень һэлгэхэ хүниие бэдэрһээр. Энэл үеэр, апрелиин 24-дэ, «Премьер министрэй» «министрнүүдтэеэ» хамта тушаалһаа буубашье һаа, тэрэнэй тушаал даажа орохо хүн мүнөөдөө олдоодүй. «Премьер» болохыень отставкын генерал Зыонг Ван Миньдэ дурадхаа юм ха. Теэд, тэрэнь президентын зэргэһээ доошо тушаалда орохогүйб, сайгон захиргаанай «премьер-министр» юушье шиидхэжэ шадахагүй байна гэжэ мэдүүлээд, «премьер-министр» болохоёо таһа арсаа. Тэрэтэй хамта сенадай түрүүлэгшэ Чан Ван Лам президентын тушаалда орохо һанаатай, тэрэниие Сайгондохи США-гай элшэн сайд дэмжэдэг гээд американ корреспондентнүүд тэмдэглэнэ.

Иимэ арсалдаануудай боложо үргэлжэлһөөр байха үедэ сайгон захиргаанай дээдэ тушаалтай ноёд шэнэ «засагаархидай» томилогдохые хүлеэнгүй, Сайгонһоо зугадан арилжа байна. Захиргаанай аппарат задагайршоо.

Баруун тээхи корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гарта орохогүйнь тула Сайгоной райондо үлэһэн сэрэгэй техникэ, тэрэ тоодо самолёдууд ба танкнуудые, мүн түлишын нөөсэ, буу зэбсэгүүд ба һомо хэрэгсэлнүүдые усадхаха бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай.

США-гай ВВС-эй транспортна самолёдууд американецуудые, Урда Вьетнамда Вашингтоной баримталдаг политикатай нягта холбоотой урда-вьетнамцуудые Гуам арал тээшэ зөөнэ. Сайгонһоо үдэр бүри 5 мянга тухай хүн зугадан гарана.

СТОКГОЛЬМ

ХАРАТА ААША

ТАСС

«Баагер-Майнхоф» гэдэг анархис эмхидэ хамаатай Баруун Германиин бүлэг террористнууд апрелиин 24-дэ Стокгольмдохи ФРГ-гэй посольствын байшан худар нэбтэрэн ороод, Баруун Германиин 12 дипломадые, тэдэнэй тоодо ФРГ-һээ Швецидэ байдаг элшэн сайд Д. Штеккерые хүсөөр абаашаха һэдэлгэ гаргаа.

Эдэ һүйдхэлшэд посольствын байшангые дэлбэ сохёод, зугадан арилха һэдэлгэ гаргабашье, Швециин полициинхидтэй буудалдаһанай һүүлээр баригдаа.

Добтолгын үедэ хоёр дипломат, тэрэ тоодо посольствын сэрэгэй атташе алуулһан, хэдэн дипломадууд ба полициинхид шархатаһан байна.

БОНН. (ТАСС). ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт Стокгольмдохи ФРГ-гэй посольстводо террористнуудай добтолһон тушаа правительственна мэдүүлгэ апрелиин 25-да Бундестаг дээрэ соносхоо.

Террористнуудай эрилтэнүүд тушаа хэлэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ: террористнууд «Баагер-Майнхоф» гэдэг гэмтэ этэгээдүүдэй нэгэдэлэй гол нюурнууд болохо хэдэн хүниие сүлөөлхэ эрилтэ табина. Эдэнэр олон хүниие алаһан, һүйдхэлэй ябуулгануудые хэһэн, банкнуудта добтолһон гэм зэмэтэй юм, — гэжэ Шмидт мэдүүлбэ.

ХИЛЫН ЭСТАФЕТЭ ҮНГЭРБЭ

Ужам дэлгэр Совет ороноймнай хилэ зубшан дабшаһан бүхэсоюзна комсомол-залуушуулай эстафетэ республикымнай ниислэл Улаан-Үдэ хотодо хүрэжэ ерэбэ. Эндэ гүрэнэй хилэ дээгүүр дабшан, Буряад нютагһаа Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ түрүүлэн хүртэһэн Г-Ж. А. Гармаевай, генерал-лейтенант Н. Н. Олешевэй нэрэмжэтэ хилын заставануудта, мүн МНР-эй Сүхэ-Баатарай орденто Хяагта хотодо хүрэжэ гараһан байна. Эдэ газар нютагууд Совет засаг тогтоохо, бэхижүүлхэ тэмсэлэй баян түүхэтэй. Советскэ Союзай хоёр удаа Герой, Советскэ Союзай маршал К. К. Рокоссовский алдар габьяата замайнгаа албые эндэһээ эхилһэн намтартай бшуу.

Балта, хадуур, хилын бахана гоё һайханаар дүрсэлһэн ягаахан үнгэтэй вымпел — совет арад хилын харуулшад хоёрой хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаанай һүлдэ тэмдэгые — хилын харуулшад ахалагша сержант Александр Колыницын, сержантнууд Сергей Астафьев, Владимир Крякивин болон бусад абажа ерээ.

Эстафетые Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ хотын ажалшад, комсомол-залуушуул олоороо угтажа байба. Эндэ В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ зогсожо, эстафетэ хүргэлгэдэ хабаадагшад үнгэ бүриин сэсэгүүдые табиба. Тиигээд хотын районуудаар ябажа, хилын албанда байхадаа дайсантай тулалдан баатарай үхэлөөр унаһан Николай Петровой дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөөгэй хажууда ошожо зогсобо. Ногоон малгайтай залуу сэрэгшэд баатар хилэшэнэй дурасхаалда венок табяа. Удаа тээнь Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй түүхын музейдэ хүрөө. Тэндэ Николай Петровой эхэ Мария Захаровнатай уулзаба. Эрэлхэг хилэшэнэй эжы эстафетэдэ хабаадагшад — хилын сэрэгшэдтэ баяр хүргэжэ, замдаа һайн һайхан, албандаа амжалтатай ябажа, амгалан мэндэ гэртээ, аба эжынэртээ бусахыень хүсэн юрөөгөө.

Тэндэһээ эстафетэ ЛВРЗ-гэй тосхондохи Алдар солын талмай дээрэ ошобо. Тэндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда унагшадай дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ Улаан-Үдэ хотын комсомол-залуушуул дүүрэн суглараһхай байба. Хилын сэрэгшэд болон тус хотын залуушуулай митинг боложо, тэрэниие ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь Валерий Тимашов нээгээ. Хилын сэрэгэй ветеран, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсагша, запасай полковник Т. О. Олоев, ЛВРЗ-гэй үнинэй хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн, комсомолой гэшүүн Ю. Хамаганов гэгшэд үгэ хэлэжэ, эстафетэдэ хабаадагшадта баяр хүргэбэ, өөһэдынгөө коллективүүдэй ажалай амжалтанууд тухай мэдээсэн, Илалтын 30 жэлэй ойе хүдэлмэриин шэнэ илалтануудаар угтажа байһан тухайгаа элидхэбэ.

Алдар солын талмай дээрэхи дурасхаалай хүшөөгэй дэргэдэ сэл ногоохон шэлбүүһэтэ намаагаар гүрэгдэһэн сэсэгүүдээр гоёогдоһон баглаанууд табигдаба. Тиигэжэ баяр ёһололой оршон байдалда комсомол-залуушуулай хилын эстафетые саашанхи замдань манай улаан-үдынхид үдэшэбэ.

Д. САНЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Железнодорожно райондохи Алдар солын талмай дээрэ комсомол-залуушуулай митингын үедэ.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

ВЕТЕРАНУУДАЙ БАЯР

Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин актова зал соо һаяхан 83-дахи гвардейскэ дивизиин ветерануудай уулзалга болобо. Буурал толгойтой, даруу, түбшэн зантай наһажаал хүнүүд олон сугларaa. Тэдэнэй олонхинь дайнһаа хойшо үнгэрһэн 30 жэл соо уулзаагүй ябаһан байгаа. Тиимэһээ зариманиинь бэе бэеэ даб гэһээр танихагүй байхань гайхалтай бэшэ.

Илалта. Тэрээнһээ хойшо үнгэрһэн 30 жэл... Хэлэхэдэл хоёрхон үгэ. Һанахада һаяхан шэнги. Теэд гушан жэл гээшэмнай хүнэй наһанай горитойхон хуби ха юм. Дивизиин нэгэ полкдо, нэгэ ротодо, нэгэ взводтошье хамта ябаһан аад, 30 жэл үнгэрөөд байхада энэ уулзалга дээрэ ушараад «Та хэн бэлэйт? Танина гээшэ гүб, али үгы гү?» гэжэ гараа барилсан баяртай хүхюунээр мэндэшэлэлсэн байһан хүнүүдые харанабди.

Уулзалга дээрэ гвардейцүүд-ветерануудай домоглон хөөрэлдэхэ юумэн барагдашагүй олон байгаа. Дайнай фронт дээрэ медицинскэ сестра ябаһан, мүнөө Гүрэльбэ тосхондо ажаһуудаг А. Г. Загузина һургуулида хамта һураһан, багынгаа үетэн Калганский гэгшэ дайнай фронт дээрэ хүндөөр шархатаад, минии гар дээрэ наһа бараа һэн гэжэ дурдахадаа ээлүүдгүй уярба.

Мүнөө 70 наһатай И. И. Медведев, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата врач А. В. Булгатов, солдат ябаһан А. П. Полонов болон бусад дайнай жэлнүүдтэхи байдалһаа һонин дурдалгануудые хөөрэһэн байна. Гадна ветерануудай өөһэд хоорондоо хөөрэлдэхэ, үнгэрһэн тэрэ үеын дайнай ушаралта ябадалые һанан домоглохо уйдхартай, гашуудалтайшье, зугаатай, хүхюуншье юумэн ветерануудта тон олон байгаа.

Дайнай ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ, запасай полковник Ф. Т. Будажабэ 83-дахи гвардейскэ дивизиин алдар габьяата дайшалхы зам тухай, тэрэнэй зэргэдэ ябажа, немец-фашистнуудтай эрэлхэг баатараар байлдаһан шэн габьяата сэрэгшэд тухай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна. Мүн эндэ үгэ хэлэгшэд 1-дэхи интернат һургуулиин шабинарай, багшанарай эдэбхи үүсхэлээр, оролдосотой бэдэрэлгээр суглуулагдаһан 83-дахи дивизиин, тэрэнэй сэрэгшэдэй, байлдаанай алдар габьяата түүхэтэй холбоотой олон документнүүдые олож, һургуулидаа һонин, үзэсхэлэнтэй музей байгуулһаниинь һайшаан магтажа, баяр хүргэбэ.

Һурагшад: 9-дэхи классай Костя Ильин, 6-дахи классай Света Бадмажапова, һургуулиин директор Ф. Е. Делбеев алдарта дивизиин ветерануудые амаршалан баяр хүргэбэ. Тус дивизиин ветеранууд манай һургуулитай түрэл, бидэнэй аба, абганар болобот, саашадаа ветерануud тухай үшөө олон материал, документнүүдые бэдэрэн суглуулха байһан тухай элирхэйлбэд. Илалтын 30 жэлэй ойн һайндэрые угтуулан, эрхим һайнаар һуралсажа байһан тухайгаа мэдээсэбэ.

Уулзалгын һүүлээр һурагшад ветерануудтай хамта фото-зурагаа буулгуулаа. Һургуулиингаа музейн экспонадуудтай ветерануудые танилсуулаа.

О. ЦЫБИКОВ.

ЭРХИМҮҮД ТОДОРБО

Агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Ивалгын гидромелиоративна техникумэй һурагшад һуралсал-хүмүүжүүлгын болон ниитын хэрэгтэ хабаадалсалгаар эрхим дүнгүүдые туйлахын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэһэн байгаа. Тэрэнэйнгээ дүнгүүдые һаяхан согсолбо. Түрүү һууридa һанаашархаһан студентнэрэй бүлэгүүд хэды олон байбашье, тэрэниие тодоруулха эрилтэнь тон шанга байба. Юуб гэхэдэ, эрхимүүдэй олон байхада, тэдээн сооһоо эрхимүүдэй эгээл эрхимүүдтэ түрүү һуури олгогдохо болоно бшуу.

Эрхимүүд шалгалтаар тодоруулагдаба. Ерээдүйн механигууд түрүү һуури эзэлээ. Ленинскэ зачет үгэлгөөр 21-дэхи, уран һайханай харалгаар механигуудай бүлэгүүд эрхимлэбэ.

А. НИМАЕВ.

Концертдэ бэлдэнэ

Хяагтын аймагай Хүдэри-Сомоной хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули... Эндэ 30 шабинар хүгжэмэй эхин шата шудална. Залуу багшанар Виктор Батуевич Томитов фортепиано дээрэ, Юрий Васильевич Красильников баян дээрэ үхибүүдые наадажа һургана.

Шабинар тус һургуулида долоон жэл һуража гарадаг. Һургуулияа дүүргээд, хүгжэмдэ бэеэ зорюулха гээ һаа, хүгжэмэй училищинуудта ороход аргатай. Һургуулиин шабинарай дунда үе үе болоод лэ конкурснууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Мүн тэдэнэр тосхоной залуушуулай нютагайнгаа зондо концерт наада харуулхадань эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тус һургуулиин шабинар нютагайнгаа улад зоной энхаралда концерт табихаяа бэлдэжэ байна. Хари гүрэнэй ба Эхэ оронойнгоо композиторнуудай зохёоһон, мүн арадай аялгануудһаа наадажа, харагшадые баясуулха юм.

Манай корр.

Игорь ДМИТРИЕВ — республикын чемпион

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй һүүлшын наадан дүүрэбэ. Һүүлшын наадaнай дүүрэхын урда тээ эндэ алишье шатаршанай эрхимлэхэнь мэдэгдээгүй байһан юм. Ушарынь хэлэхэдэ, урдахи наадануудай дүнгөөр хахад лэ очкоороо түрүүлһэн И. Дмитриевтэй урдандаа мастерта кандидат ябаһан Гонзалевский наадаха байһан. Гонзалевский эдэ наадануудта мастерта кандидадууд В. Залкинд, В. Агафонов, Улаан-Үдын чемпион Баир Мытыпов гэгшэдые шүүгээд ябаһан байгаа.

Игорь Дмитриев һүүлшын наадaнда шүүгдэһэн гү, али тэнсэһэн байбал, хойноһоо тэгүүлжэ ябаһан Залкинд Агафонов гэгшэдэй хойнонь-шье ороходоо магадгүй болоод байһан. Тиимэһээ эдэ хоёрой наадан тон һонирхолтойгоор дүүрэһэн байна. Хараар наадaһан Дмитриев бэрсынгээ урдахи хүбүү түлхижэ, уулзалгаяа захалһан байгаа. Зүгөөр сагаанаар наадагшань һанаһанда хүрэмэ ябадалнуудые хэнгүй, нүхэрэйнгөө добтолгоһоо хамгаалга хэжэ орооо бшуу. Тиихэдэнь лэ Дмитриев сухарилтагүй, һайн добтолгонуудые хэжэ байгаад, нэгэ хүбүүгээ бэрсэ болгохо һэдэлгэ гаргаба ха. Тиигэжэ Игорь Дмитриев 1975 оной республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Николай Галданов Зандановые, Агафонов Маншеевые, Залкинд Доржиевые, Ильин Токуреновые, Леонов Брылёные, Митыпов Мироновые, Бартанов Жаркой гэгшые шүүһэн байба.

Наадaнай дүн гаргахада, Залкинд, Митыпов гэгшэд тус тустаа 10,5 очкотойгоор хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Эндэ Залкинд түрүүшын наадануудай нэгэндэ Митыповые шүүһэн байгаа. Арбан очкотой болоһон Галданов Агафонов хоёр удаадахи һууринуудые эзэлээ.

В. МАМИЛОВ.

Спорт

ХҮДӨӨГЭЙ МЭРГЭШҮҮЛ

Мэргэн буудалгаар «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн һаяхан болоод дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй дүн согсолходо, Зэдын аймагай мэргэшүүл шалгаржа, «Урожайн» чемпионууд болобо. Хүдөө ажахын техникумэй түлөөлэгшэд — 2-дохи. Ивалгын гидромелиоративна техникумэй студентнэр гурбадахи һууридa гараһан байна. Хүдөө ажахын техникумэй түлөөлэгшэ, спортын хүндэтэ мастер П. П. Николаев МВ-8 гэһэн упражненеэр 30 дахин буудахадаа, 282 очко абажа, эрэшүүлэй дунда эрхимлээ. Зэдын аймагай Ёнхорой дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Надежда Хороших энэ упражненеэр эхэнэрнүүд сооһоо илажа гараба.

МВ-4 упражнениде илангаяа шанга тэмсэл болоо. Эндэ Ёнхорой дунда һургуулиин багша С. Г. Хороших, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй түлөөлэгшэ Д. Базарсадуева гэгшэд илажа, чемпионуудай нэгэ солодо хүртэбэ.

Ёнхорой дунда һургуулиин суглуулагдамал командын гэшүүд С. Г. Хороших, В. Кайдыс пистолеэдээр буудахадаа, бултанһаа мэргэн байгаа.

Эдиршүүлэй дунда хэнэй илажа гарахань һүүлшын үдэр болотор элин бэшэ байба. А. Рюмкин (Ивалгын гидромелиоративна техникум) МВ-8 упражненеэр мэргэлхэдээ илаа — 274 очко. МВ-4 гэһэн упражнениде Хоринн аймагай спортсмен В. Егоров, хүдөө ажахын техникумэй түлөөлэгшэ Т. Николаева бултанһаа булюу байгаа.

Энэ мүрысөөнэй дүнгөөр эдир хүбүүд, басагадай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө майн 5—8-да үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадаха «Урожай» бүлгэмэй суглуулагдамал команда бүридүүлэгдээ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

БУРЯАД ҮНЭН газетын XXVI заншалта эстафетэ

Жэл бүри хабарай уриин дулаан үдэрнүүдэй нэгэндэ үнгэргэгдэдэг «Буряад үнэн» газетын заншалта XXVI эстафетэ байгша оной майн 4-дэ үнгэргэгдэхэнь. Хабар, зунай үедэ үнгэргэгдэдэг мүрысөөнэй үүдэ нээһэн энэ урилдаан совет арадай фашис Германиие илаһаар 30 жэлэй ойдо, мүн хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан дээрэһээ эстафетэдэ олон тоото спортсменүүд хабаадалсахань.

Нёдондо жэлдэ үнгэргэгдэһэн урилдаанда хабаадагшад сооһоо манай редакциин дамжуулгын кубогта 14 команда хүртөө һэн. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ һургуулиин басагадай, Улаан-Үдэ хотын дүлиишүүлэй интернат һургуулиин хүбүүдэй командануд эрхимлэһэн юм. Дурсагдагша командын спортсменүүд хоёр жэлэй туршада таһалгаряагүй түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогта хүртэһэн юм. Харин дунда һургуулинууд сооһоо Улаан-Үдэ хотын 50-дахи һургуулиин хүбүүд, басагадай командануд бусадһаа хурдан, солбон байһанаа харуулжа, басагадынь гурбадахяа, хүбүүдынь хоёрдохёо манай кубогта хүртөө һэн.

ГПТУ, үйлэдбэриин коллективүүдэй командануд сооһоо Улаан-Үдэ хотын техническэ нэгэдэхи училищиин басагад, техническэ мэргэжэл олгодог хоёрдохи училищиин, Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой эхэнэрнүүдэй, БМДК-гай эрэшүүлэй командануд шалгарһан байна. Эндэ Хандагатайн леспромхозой команда гурбадахяа дамжуулгын кубогта хүртэһэн байха юм.

Техникум, училищинуудай дунда болоһон урилдаанда багшанарай училищиин басагад, хэлхеэ холбооной электротехникумэй хүбүүдэй командануд эрхимлэжэ гараа бэлэй.

Институдуудай дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай эхэнэрнүүдэй, эрэшүүлэй командануд шалгарһан байна. Спортын бүлгэмүүдэй дунда Буряадай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболоор «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнууд «Сэлэнгэ» — Челябинскын «Локомотив» командануудай наадаха үедэ — таймуудай хоорондо үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Урожай» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй, «Труд» бүлгэмэй эрэшүүлэй командануд шалгаржа, редакциин дамжуулгын кубогта хүргэһэн байна.

Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо, хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан энэ жэлэй урилдаанда шалгаржа, редакциин дамжуулгын кубогта хүртэһэн командануудта барюулагдаһан кубогууд хэтэ мүнхэдөө хадагалагдажа байхаар дамжуулан үгтэхөөр шиидхэгдэнхэй. Газетын заншалта эстафетын үнгэргэгдэхэ үдэр хүрэтэр эгээ сэ найман үдэр үлэбэ. Тиимэһээ һургуули, техникум, училищи, үйлэдбэриин коллективүүд эстафетэдэ хурдан, солбон спортсменүүдээ олоорнь хабаадалсуулжа, спортдо дуратайшуулаа баясуулхань дамжаггүй.

Апрелиин 29-дэ 15 часһаа эстафетэ үнгэргэхэ судьянарай коллегиин зүблөөн спортын коллективүүдэй түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар «Буряад үнэн» газетын редакторай кабинет соо болохо. Тэрэ үдэр хүрэтэр урилдаанда хабаадалсаха захил хэлсээнүүдээ коллективүүд оруулжа болохо.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА

Мүнөө манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүд дүрэ буляалдалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсахаар аян замдаа мордонхой. Россин Федерациин арадуудай зунай зургаадахи спартакиадын програмаар Белгородто апрелиин 23-һаа 28 болотор үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ Алас-Дурна зүгэй чемпионууд, удаадахи хоёр һуури эзэлһэн манай бүхэшүүл Бато Дашанамжилов, Аюр Цырендоржиев, Гармажап Цыренов, Зан Аримёнов, Кирилл Балдаев, Валерий Иванов, Олег Алексеев, Геннадий Махутов, Илья Гармаев гэгшэд хабаадалсана.

Б. МИРОМАНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 27-һоо майн 4 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Мүнөөдэр — анда нүхэд болоһон хотонуудай бүхэдэлхэйн үдэр» (үнгэтэ). 10.35 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 11.05 — «Дайнай жэлнүүдэй дурасхаалда». «Берлин худар шэглэһэн замда» — уран һайханай фильм. 12.30 — Ю. Римас наадана. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — «Урагшаа, хүбүүд» (үнгэтэ). 15.00 — «Франциин хүбүүн» — документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). Морис Торезэй түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. (ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Жак Дюкло оролто үгэ хэлэхэ). 16.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 17.00 — «А зори здесь тихие...» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери — «Бои местного значения». 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 Забһарлалга. 19.10 — СССР-эй арадай артистка Ирина Архиповагай концерт. 20.10 — «Уласхоорондын һонин». 20.35 — «Берлин худар шэглэһэн замда» — кинофильм. 22.00 — «Шопениана» — нэгэ акттай балет түрүүшынхеэ харуулагдаха. Ленинградай академическэ А. Вагановагай нэрэмжэтэ хореографическа училищиин һурагшад хатарха. 22.30 — «Кинопанорама» — (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — Дамжуулгын программа. 19.35 — «Прогресс» гэжэ программа. 20.15 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ баатаршалга». 20.45 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.05 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэлтэ хэрэг». 21.25 — «Газетэдэ бэшэг» — киноочерк. 21.45 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Сэрэгэй дуунуудай конкурс». 22.35 — «Шалгахамни бэеэ» — документальна фильм.

ВТОРНИК, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ дайн тухай дурасхаал» — олон серитэй документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи сери — «Вставай, страна огромная». 11.05 — М. Шолохов. «Дайнай жэлнүүдэй прозо». Уран зохёолой дамжуулга. 12.05 — «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — Спортын һонин (үнгэтэ). 13.20 — «Илалтын тугай дэргэдэ». СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй музей сооһоо репортаж. 14.25 — Баледэй артистнарай концерт (үнгэтэ). 14.50 — «Лесная баллада» — уран һайханай фильм. 16.05 — «Ажалшадай дайшалхы һанаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ». США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холлой үгэ хэлэлгэ. 16.15 — Р. Глиэр. Оркестртэй хүнэй дуулаха концерт. Д. Кабалевский. Оркестртэй наадаха фортепианын гурбадахи концерт (үнгэтэ). 16.45 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые уридшалан!». 17.30 — «Артлото» (үнгэтэ) 18.30 — «Ами наһанай тэнгариг» (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Спортын һонин (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэлтэ хэрэг» (буряадаар). 19.50 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.00 — «Лесная баллада» — уран һайханай фильм. 21.15 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 22.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые уридшалан!» КПСС-эй Курска обкомой нэгэдэхи секретарь А. Ф. Гудков дамжуулгада хабаадалсана. 22.45 — «Артлото». 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Спартак». Забһарлалгын үедэ классическа барилдаагаар Европын чемпионат. Наадaнай түгэсхэлэй хахад. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Багашуулда — «Гномуудта айлшалга».

«Орбита». 19.30 — Р. Глиэр ба Д. Кабалевскиин зохёолнуудһаа концерт.

Улаан-Үдэ. 20.00 — Телевизионно һонин. 20.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар.) 20.40 — «Танай бэшэгүүдээр». Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Хэншье мартагдаагүй». 21.05 — «Буряадай Композиторнуудай холбооной VIII пленум дээрэһээ». 21.35 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Хододоо мүнхэ» — уран зохёолой дамжуулга.

СРЕДА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ дайн тухай дурасхаал». 2-дохи сери — «Огненные рубежи». 11.05 — Хатарай коллективүүдэй концерт (үнгэтэ). 11.30 — Хоккей. ЦСКА — «Спартак». 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Тимур ба тэрэнэй команда». 14.15 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 14.30 — «Оромнай майн урда тээ». Бүхэсоюзна репортаж (үнгэтэ). 15.00 — В. Панова. «Кружилиха» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 17.25 — СССР-эй арадуудай хатарай гүрэнэй академическэ ансамблиин концерт (үнгэтэ). Уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ — СССР-эй арадай артист Игорь Моисеев (1-дэхи хубинь, үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — СССР-эй арадуудай хатарай ансамблиин концерт (2-дохи хубинь).

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Ажалай эстафетэ» 20.40 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.55 — «Дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө». Чехословакиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Густав Гусагай хөөрөөн (үнгэтэ). 21.25 — В. Панова «Кружилиха». 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). «Спартак» — «Динамо» (М). Забһарлалгын үедэ «Спортлотогой» тираж.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Маршруты зовут» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 19.50 — «Эб найрамдалай зам». Уран зохёолой хүгжэмтэ композици.

«Орбита». 20.20 — Хоккей. ЦСКА — «Спартак».

Улаан-Үдэ. 20.55 — Телевизионно һонин. 21.15 — «Байгалай шэмэг» — тележурнал (буряадаар).

МАЙН 1, ЧЕТВЕРГ

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ дайн тухай дурасхаал». 3-дахи сери — «Волгоһоо Днепр хүрэтэр». 11.05 — «Нүхэр дуун» — хүгжэмтэ эстафетэ (үнгэтэ). 12.05 — «Птичий рынок». «Ровно 3,15» — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Шүүдэр» — телевизионно фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 14.25 — А. Глазунов. Оркестрэй наадаха скрипкын концерт (үнгэтэ). **14.45 — Москва, Улаан талмай, Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1-дэ зорюулагдаһан дамжуулга** (үнгэтэ). 17.00 — Пионернүүдэй һайндэрэй концерт (үнгэтэ). 17.40 — «Нямняа сэсэг» — мультфильм. (үнгэтэ). 18.00 — «Сэнхир галхан» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.05 — Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр Майн 1-дэ зорюулагдаһан Улаан-Үдын ажалшадай демонстраци тухай кинорепортаж.

«Орбита». 19.25 — «Сэнхир галханай» үргэлжэлэл. 21.45 — «Экранда — кинокомеди». «Дайнай һүүлээр үдэшын зургаан часта» — уран һайханай фил[ьм]. 22.45 — «Сэнхир галха[н]» 24.00 — 00.10 — Забһарла[л]га. 00.10 — «Сэнхир га[л]ханай» үргэлжэлэл.

ПЯТНИЦА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 10.05 — Ил[ал]тын 30 жэлэй ойдо. «А[гуу]ехэ дайн тухай дурасха[ал]». 4-дэхи сери — «Вперед, [на] Запад». 11.05 — 1975 о[ной] шадамар бэрхэ фигур[истнуудай] һолжоролго ха[руу]лагдаха (үнгэтэ). 12.20 — «Хүхюун онтохонууд» (ү[нгэ]тэ). 12.40 — 12.50 — З[абһа]рлалга. 12.50 — Ш[энэ] һонин. 13.00 — «Вол[...]ные ворота» (үнгэтэ). 13[...] — «Циркын галну[...]» 14.00 — И. Зюзю[...] «Очень сложная жизнь [...] Муратова». «Нэгэдэхи үд[эр]» — телевизионно зүжэг [тү]рүүшынхеэ харуулаг[даха] (үнгэтэ). 15.00 — «Со[циа]лизмын ажабайдал» (үнг[этэ]). 15.30 — «13 стульев» — [...]гони зүжэгэй телевизи[онно] театр (үнгэтэ). 16.40 [—] Останкинадахи һайнд[эрэй] үдэшэ. «Хани нүхэдэй [...]га» (үнгэтэ). 18.30 — «В[ре]мя». 19.00 — 19.10 — З[абһа]рлалга. 19.10 — Дэл[хэйн] шадамар бэрхэ фигурис[тнуу]дай һолжоролго харуу[лаг]даха (үнгэтэ). 20.55 [—] «Останкинадахи һайнд[эрэй] үдэшэ». 22.40 — «13 с[ту]льев». 23.50 — 24.00 [—] Забһарлалга. 24.00 — «В[ре]мя». 00.30 — Фут[бол] ЦСКА — «Локомотив».

СУББОТО, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 10.05 — Ил[ал]тын 30 жэлэй ойдо. «А[гуу]ехэ дайн тухай дурасха[ал]». 5-дахи сери — «Ила[лтын] хабар». 11.05 — «Ха[...] айлшад һайндэрэй Мос[кв]да» (үнгэтэ). 11.25 — «И[лал]тын салют». «Эсэгэ ор[оноо] хамгаалгын Агууехэ да[йн] түүхэ мэдэхэ викторинын дүн» (үнгэтэ). 12.40 — 1[2.50] — Забһарлалга. 12.50 [—] Шэнэ һонин. 13.00 — «[Со]ветскэ Союзда алба хэн[эб]» 14.00 — «Очень слож[ная] жизнь А. Муратова». «Хо[ёр]дохи үдэр» — зүжэг. 15[...] — «Хүгжэмтэ киоск» (ү[нгэ]тэ). 15.30 — «Һанал [...]дэл — хүдэлмэришэнэй [...]» (үнгэтэ). 16.00 — «[Кино]гоор аяншалагшадай кл[уб]» (үнгэтэ). 17.00 — «Сү[лөө]рэлгэ» — киноэпопей. Н[эгэ]дэхи фильм — «Огне[нная] дуга». 18.30 — «Вре[мя]». 19.00 — 19.10 — Забһар[лал]га. 19.10 — «Харин [...]шад һайндэрэй Москва[да]» (үнгэтэ). 19.30 — «Пр[...]ние с Петербургом» — уран һайханай фильм (ү[нгэ]тэ). 21.05 — «Манай [...] — Советскэ Союз» (ү[нгэ]тэ). 22.20 — «Огненна[я ду]га» — кинофильм. 23.5[0] 24.00 — Забһарлалга. 24[.00] — «Время». 00.30 — [...]шавын ехэ театр соо СС[СР]-эй искусствын уран бэл[игтэ]нэй концерт (үнгэтэ). 0[...] — Барилдаагаар Евро[пын] чемпионат, ФРГ-һээ [дам]жуулга хэгдэхэ (үн[гэтэ]). 02.20 — «Эб найрам[дал], ажал, май» — поэзиин [...] позици.

ВОСКРЕСЕНИ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 10.05 — [...]нии комсомолой би[...] 10.55 — «Эсэгэ ор[оноо] хамгаалгын Агууехэ да[йнай] түүхын хуудаһану[уд]». «КПСС — Эсэгэ ор[оноо] хамгаалгын Агууехэ [дайнда] илалта эмхидхэгшэ, з[...]жуулагша». 11.35 — [...] энэ газарта дуратайш[...] документальна фильм тү[рүү]шынхеэ харуулагдаха [(үн]гэтэ). 12.40 — 12.50 — З[абһа]рлалга. 12.50 — Ш[энэ] һонин. 13.00 — «Хүхюу[н кон]церт» (үнгэтэ). 13.3[0] «Проделки в школе». «[...] наоборот». «Как ко[...] землю держал» — му[льт]фильмнүүдэй прогр[амма] (үнгэтэ). 14.00 — [...]тикаар Европын чемп[ионат] Норвегиһээ дамжуула[га хэг]дэхэ (үнгэтэ). 14.40 «Хүн. Газар дэлхэй. [...] буулин» (үнгэтэ). 15.40 «Документальна экр[ан]» 16.10 — «Хабарай [...]нууд» — концерт (үн[гэтэ]). 16.50 — «Дууланалби [...]гэ ороноо». Совет [...]дэй шүлэгүүд (үн[гэтэ]). 17.05 — «Сүлөөрэл[гэ]» киноэпопей. Хоёрдохи ф[ильм] — «Прорыв» (ү[нгэтэ]). 18.30 — «Время». 19.0[0] 19.10 — Забһарлалга. 1[9.10] — «Хабарай ёохорнуу[д]» концерт. 19.50 — «Ху[...]гэй час». 20.50 — «[Доку]ментальна экран». 21.[...] «Илалтын түлөө». 22.2[...] «Прорыв» — кинофи[льм]. 23.50 — 24.00 — Забһ[арлал]га. 24.00 — «Время» — [мэ]дээсэлэй программа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Удаан хүлеэгдэһэн хаһа» — А. Рыжковой, А. Истоминой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хүн ажалаараа суурхадаг» — В. Штеренбергын статья. «Эрэ хүнэй абари зан» — О. Подскребкинагай статья.

Гурбадахи хуудаһан — тематическа. «Эрхимүүдэй эрхимүүдтэ — үндэр этигэл найдабари».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Санинструктор Аннушка» — Г. Елисеевагай статья. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэһээ».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — 2-6[...], зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-[...], сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-6[...], информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной апрелиин 27. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02401. Заказ № [...]